

ОТЧЕТ
о работе диссертационного совета за 2022 год

**Диссертационный совет по направлению подготовки кадров D070600-8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» и 6D070700-8D07202 «Горное дело» при
НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова**

Председатель диссертационного совета д.т.н., профессор Исабек Туяк Копейұлы утвержден приказом Комитета по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан № 58 от 18 февраля 2022 года.

Диссертационному совету «Горное дело» разрешено принимать к защите диссертации по направлению подготовки кадров: 6D070600-8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых», 6D070700-8D07202 «Горное дело».

1. Данные о количестве проведенных заседаний

За отчетный 2022 год Диссертационный совет по направлению подготовки кадров 6D070600-8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» и 6D070700-8D07202 «Горное дело» провел 19 (девятнадцать) заседаний в онлайн-режиме, с учетом требований о необходимости извещения о предстоящей защите не позднее, чем за один месяц до даты защиты. Все члены Диссертационного совета принимали активное участие в его работе.

2. Фамилии членов совета, посетивших менее половины заседаний

Таковых нет.

3. Список докторантов с указанием организации обучения

№	Ф.И.О.	Организация обучения
1	Ли Е.С.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
2	Иманбаева С.Б.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
3	Роман А.Т.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
4	Кыдрашов А.Б.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
5	Мусин А.А.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
6	Матаев А.Қ.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
7	Хусан Б.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
8	Кауметова Д.С.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
9	Асқарова Н.С.	НАО «Карагандинский технический универси-

		тет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
10	Кайназарова А.С.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
11	Асанова Ж.М.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
12	Нокина Ж.Н.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда
13	Айтпаева А.Р.	НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова г. Караганда

4. Краткий анализ диссертаций, рассмотренных советом в течение отчетного года

Диссертационный совет за отчетный 2022 год рассмотрел 13 (тринадцать) работ:

- по специальности 6D070600 «Геология и разведка МПИ» – 1 работа; по образовательной программе 8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» – 3 работы;
- по специальности 6D070700 «Горное дело» – 9 работ.

Наименования диссертационных работ в разрезе направления подготовки приведены в таблице.

Наименования диссертационных работ по направлению подготовки кадров

№	Ф.И.О.	Темы работ	Шифр специальности
1	Ли Елена Сергеевна	Изучение форм нахождения платиноидов и редкоземельных элементов в Cu – Ni и Cu рудах пикритов и карбонатитов Северного Улытау с оценкой перспектив их извлечения	6D070600 «Геология и разведка МПИ»
2	Иманбаева Света Бакытовна	Исследование влияния горно-геологических условий залегания пласта Д6 и его метаноносности на эффективность горных работ»	8D07201 «Геология и разведка МПИ»
3	Роман Анель Толегеновна	Изучение структурно-тектонической позиции и минерализации Жаильминской грабен синклинали	8D07201 «Геология и разведка МПИ»
4	Кыдрашов Адилжан Бекежанович	Тау-кен қазбаларын алу жұмыстарының әсер ететін аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық модель көмегімен негіздеу	6D070700 «Горное дело»
5	Мусин Айбек Абдукалыкович	Геомеханическое обоснование параметров ведения горных работ для управления разубоживанием руды при отработке маломощных залежей	6D070700 «Горное дело»
6	Матаев Азамат Қалижанұлы	Хромтау кенорнының тұрақты емес массиві жағдайында дайындық қазбаларын бекіту технологиясын таңдау және негіздеу	6D070700 «Горное дело»
7	Хусан Болатхан	Құсмұрын карьері жағдауларының тұрақтылығына бұрғылау-жару жұмыстарының әсерін зерттеу	6D070700 «Горное дело»
8	Кауметова Динара Суюндыковна	Технология отработки первичных золотосодержащих руд месторождения Васильковское методом управляемых потоков при кучном выщелачивании	6D070700 «Горное дело»
9	Асқарова Назым Сражадинқызы	Болжамды критерийлерді таңдау мақсатында Атасу типті полиметалл кен орындарының генетикалық ерекшеліктерін талдау	8D07201 «Геология и разведка МПИ»
10	Кайназарова	Кернеулі-деформациялы күйін массивінің	6D070700 «Горное дело»

	Айнаш Сабитовна	контур маңы жыныстарын ескере отырып, тау-кен қазбаларын белсенді бекіту жүйелері мен құралдарын технологиясын игеру	
11	Асанова Жанар Мажитовна	Профильдерге металл жаймалы күшейткіш қолдану арқылы шахталық рамалық тіреудің жүк көтеру қабілеттілігін арттыру	6D070700 «Горное дело»
12	Нокина Жанель Нуртаевна	Қырғышты конвейердің бұрылыс торабының құрылымдық схемалары мен басқару жүйесін қолдану арқылы қатты пайдалы қазбаларды өндіру технологиясының параметрлерін зерттеу және негіздеу	6D070700 «Горное дело»
13	Айтпаева Арайлым Рымбековна	Геологиялық бұзылыстар аймағында тау-кен жұмыстарын өту кезінде лақтыруға қарсы шараларды әзірлеу	6D070700 «Горное дело»

4.1 Диссертационная работа **Ли Елены Сергеевны** на тему: «Изучение форм нахождения платиноидов и РЗЭ в Cu – Ni и Cu рудах пикритов и карбонатитов Северного Улытау с оценкой перспектив их извлечения», представленная на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D070600 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Отечественные научные консультанты:

1. Пономарева Марина Викторовна – к.т.н., доцент кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», г. Караганда;

2. Бекенова Галия Кобешовна – д.г.-м.н., заведующая лабораторией минералогии «Института геологических наук имени К. Сатпаева», г. Алматы;

Зарубежный научный консультант: Степанец Владимир Григорьевич – доктор естественных наук, главный геолог «AstraMiningKazakhstan», Германия.

Официальные рецензенты:

1. Антоненко Анатолий Анатольевич – к.г.-м.н., заведующий лабораторией «Цветных и черных металлов» Института геологических наук им. К.И. Сатпаева, г. Алматы;

2. Мизерная Марина Александровна - к.г.-м.н., доцент кафедры «Геология и горное дело, Восточно-Казахстанский технический университет им. Д. Серикбаева», Усть-Каменогорск.

Анализ тематики работы. Диссертационная работа **Ли Елены Сергеевны** посвящена определению закономерностей распределения и форм нахождения элементов группы платины (Pt, Ir, Ru, Rh, Os) и редкоземельных элементов (Dy, Er, Y, Ce), в медно-никелевых рудах Каратургайского ультрамафитового комплекса в пределах Улытауского антиклинория на основе исследования минеральных ассоциаций сульфидов, вкрапленных в каратургайские пикриты. Также была определена закономерность распределения и формы нахождения платиноидов (Pt, Ir, Ru, Rh, Os), редкоземельных элементов (Er, Y, La, Ce, Pr, Nd, Sm) и рения в карбонатитах линейно-трещинного типа и генетически связанных с ними медноколчеданных руд в пределах Маятасского рудного района..

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Автором проведен анализ литературных и фондовых материалов; установлены пространственно-временного положения сульфидных PGE-Cu-Ni и месторождений в долерито-пикритовых и

карбонатитовых породах имеет важное значение для базовых поисковых характеристик, связанных с особенностями рудномагматических систем в составе докембрийских складчатых комплексов. Полученны геохимические данные, которые позволяют определить состав основных полезных компонентов (Pd, Pt, Cu, Ni и др.) в главных минеральных сульфидных фазах, составить представление о термодинамических условиях рудообразования, что имеет важное значение для выбора наиболее оптимальной технологической схемы обогащения.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались на заседаниях и научно-технических семинарах кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета, на XVII Международном форуме-конкурсе студентов и молодых ученых «Актуальные проблемы недропользования» – Санкт-Петербург, 2021, на Международном научном симпозиуме студентов и молодых ученых имени академика М. А. Усова «Проблемы геологии и освоения недр», 2019; на международной научно-практической конференции «Интеграция науки, образования и производства – основы реализации Плана нации» (Сагиновские чтения) (2019,2020,2021). Пройдены научные стажировки в периоды 06.10.2019-14.10.2019 на базе Института Геологических наук им. К. Сатпаева, г. Алматы и с 18 апреля по 1 мая 2021 г. в Белорусском Государственном университете (г. Минск, Республика Беларусь) на кафедре «Региональная геология». Получены сертификаты об успешном прохождении научных стажировок.

4.2 Диссертационная работа **Иманбаевой Светы Бакытовны** на тему: «Исследование влияния горно-геологических условий залегания пласта Д₆ и его метаносности на эффективность горных работ», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова.

Отечественные научные консультанты:

Портнов Василий Сергеевич – доктор технических наук, профессор кафедры Геология и разведка месторождений полезных ископаемых, НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Маусымбаева Алия Думановна – кандидат технических наук, доктор PhD, старший преподаватель кафедры Геология и разведка месторождений полезных ископаемых, НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Зарубежный научный консультант: Рева Николай Васильевич – кандидат физико-математических наук, профессор кафедры геофизики, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко (г. Киев, Украина).

Официальные рецензенты:

1. Ходжаев Рустам Ривкатович – доктор технических наук, директор ТОО НИЦ «Геомарк», г. Караганда;

2. Сатибекова Сандугаш Боранбаевна – доктор PhD, научный сотрудник ТОО «Института геологических наук» им. К.И. Сатпаева, г. Алматы.

Анализ тематики работы.

На шахтах бассейна, разрабатывающих мощный высокогазоносный пласт Д₆, выполняется комплекс мер по дегазации пласта как заблаговременных, так и при ведении горных работ. Наиболее сложное положение борьбы с метановыделением в зонах геологических нарушений. Проблема прогнозирования нарушений ожидаемого газовыделения, обеспечения готовности безопасной подготовки и отработки пластов до настоящего времени еще остается. В связи с этим актуальной является проблема прогнозирования мест расположения геологических нарушений, а также оценка количества метана в этих зонах.

Работа посвящена исследованию влияния геологических условий залегания и метаносности угольных пластов при ведении горных работ Карагандинском угольном бассейне, где с ростом глубины залегания увеличивается их метаносность. Распределение метана в угольных

пластах и вмещающих породах, а также качество и степень достоверности прогноза метаноносности и метанообильности угольных пластов зависит от их горно-геологических условий залегания. Установлено, что наиболее сложное положение наблюдается в зонах геологических нарушений и изменения гипсометрии угольного пласта.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции». Программа развития «Казахстан 2050» предусматривает развитие угольной промышленности как основы энергетической безопасности и стабильности производства металлургического сырья.

Главная цель программы «Казахстан 2050» это создание общества благоденствия на основе сильного государства, развитой экономики, основанные на принципах прибыльности, конкурентоспособности. Увеличение глубины разработок в Карагандинском угольном бассейне приводит к росту нагрузок на очистной забой (от 2000 до 5000 т/сут), при этом величина газообильности может составлять от 40-50 до 120-160 м³. Заблаговременное извлечение метана из угольных пластов является основой комплексного освоения углегазовых месторождений, снижению природной газоносности до требуемых значений и как следствие снижение абсолютной газообильности очистных забоев, и увеличение продуктивности пластовых дегазационных скважин в 3 и более раз.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались на заседаниях и научно-технических семинарах кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова, на технических советах ТОО «НИЦ Геомарк», Навоийского государственного горного института (Узбекистан). А так же получен акт внедрения на шахте им В.И. Ленина. Публикации по теме диссертации: опубликованы в 14 научных трудах, 3 из которых, в изданиях рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК, 5 – в трудах казахстанских и зарубежных международных конференций, и 6 статьи в журналах входящих в базы Scopus Web of Sciences, 2 патент и 4 свидетельства об интеллектуальной собственности.

4.3 Диссертационная работа Роман Анель Толегеновны на тему: «Изучение структурно-тектонической позиции и минерации Жаильминской грабен синклинали», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по образовательной программе 8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова».

Отечественный научный консультант: Портнов Василий Сергеевич – доктор технических наук, профессор кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых». НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», г. Караганда;

Зарубежный научный консультант: Загнитко Василий Николаевич – доктор геолого-минералогических наук, профессор Института геологии Киевского национального университета им. Т. Шевченко. г. Киев.

Официальные рецензенты:

1. Байбатша Әділхан Бекділдәұлы – доктор геолого-минералогических наук, профессор кафедры «Геологическая съемка, поиски и разведка МПИ», КазННТУ им. К.И. Сатпаева, Алматы.

2. Нигматова Саида Араповна - доктор геолого-минералогических наук, заведующая лабораторией «Геологии мезозоя и кайнозоя» ТОО «Институт геологических наук» имени К.И. Сатпаева.

Анализ тематики работы. В настоящее время в Центральном Казахстане происходит погашение запасов ранее разведанных месторождений, новых крупных открытий не происходит, а разведочные работы, в основном осуществляются на небольших по запасам объектах, «отбракованных» ранее еще на поисковой стадии.

По концепциям Государственной программы геологической разведки на 2021-2025 года, основной целью является формирование условий для устойчивого восполнения, развития и поддержки конкурентоспособности минерально-сырьевой базы.

Учитывая отсутствие нового геолого-металлогенического материала, существовавшие ранее представления о геолого-структурной позиции и геодинамике и магматизме Жайильминской мульды требуют тщательного анализа и пересмотра для создания ее динамической модели, как прогнозно-металлогенической основы для оценки перспектив прилегающих осадочных фамен-каменноугольных бассейнов.

В результате критического анализа имеющегося фактического материала, разрозненного по многочисленным публикациям, сделаны выводы о том, что эта структура является составной частью краевого девонского вулканоплутонического пояса.

Стратифицированные вулканогенные образования (туфы, туффиты, базальты) представляют собой фацию дальнего переноса. Залегающие в виде гряд в основании фаменских известняков породы субвулканической фации являются выступами останцов девонских палеовулканов. Установленные особенности позволяют включить в разряд перспективных на выявление месторождений атасуйского типа, и фамен-каменноугольные грабен-синклинали, широко развитые в Сарысу-Тенизском сегменте ДВП.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались на заседаниях и научно-технических семинарах кафедры "Геология и разведка месторождений полезных ископаемых" Карагандинского технического университета, на кафедре «Безопасность жизнедеятельности» в Навоиском Государственном горном университете, г. Навои, Республика Узбекистан, на техническом совете и ТОО "Geotek" и АО «Жайремский ГОК». Публикации по теме диссертации: опубликованы в 11 научных трудах, 3 из которых, в изданиях рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК, 5 – в трудах казахстанских и зарубежных международных конференций, и 3 статьи в журналах входящих в базы Scopus Web of Sciences.

4.4 Диссертационная работа **Кыдрашова Адилжана Бекежановича** на тему: «Тау-кен қазбаларын қазып алу жұмыстарының әсер ететін аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық модель көмегімен негіздеу», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета.

Отечественный научный консультант: Бахтыбаев Нурбол Бахтыбаевич — кандидат технических наук, директор ТОО «MINING RESEARCH GROUP», Караганда.

Зарубежный научный консультант: Тажибаев Данияр Кушбакалиевич. – Институт геомеханики и освоения недр НАН КР, заведующий лабораторией, кандидат технических наук, город Бишкек, Кыргызстан.

Официальные рецензенты:

1. Нуршайыкова Гульнур Тлеубергенкызы – кандидат технических наук, доцент Школа наук о Земле и окружающей среде НАО им. Серикбаева, г. Усть-Каменогорск.

2. Орынгожин Ерназ Советович — доктор технических наук, ГНС, Зав.лаб. «Специальные методы разработки недр». Академик НИА РК. Институт горного дела им. Д.А. Кунаева.

Анализ тематики работы. Кыдрашов Адилжан Бекежановичтің диссертациялық жұмысы Тау-кен қазбаларын қазып алу жұмыстарының әсер ететін аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық модель көмегімен негіздеу мәселесіне арналған. Қарағанды бассейнінің шахталарында әзірленіп жатқан қазбаларды бекітудің күрделене түсуімен сипатталады және тазарту жұмыстарының әсер ету аймағының ұлғаюымен қатар қазба контурының маңындағы кернеулі-деформациялық күйін ескеріп геомеханикалық моделдеу арқылы негізделді. Қазіргі уақытта игерілетін көмір қабаттарының тереңдеуіне байланысты бұрынғы есептеу әдістемелерінің сәйкес келмеуіне байланысты, сондықтан шартты модель арқылы заңдылық алынды.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции». Результаты диссертационной работы получены с использованием современных методов научных исследований и методик обработки и интерпретации данных с применением компьютерных технологий: численное моделирование геомеханических процессов в горном массиве методом конечных элементов осуществлено с помощью программного обеспечения RS2 и Fidesys.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Разработанная автором методика определения параметров крепи с учетом влияния выработанного пространства была реализована при выполнении НИОКР на тему: «Разработка алгоритма и программного обеспечения для трехмерного моделирования участка шахты Казахстанская».

Основные положения работы докладывались и получили одобрение: на Международных научно-практических конференциях «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения №10), КарГТУ (Караганда, 2018); на заседании Научно-технического совета ТОО «MRG (акт внедрения №01-11/50 от 15.05.2022).

Получено Свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом (№25242 от 17.04.2022 г.). Пройдена зарубежная научная стажировка в Кыргызский государственный университет геологии, горного дела и освоения природных ресурсов имени Академика Усенгазы Асаналиева, г. Бишкек, 14 – 25 февраля 2021 г.)

4.5 Диссертационная работа **Мусина Айбека Абдукалыковича** на тему: «Геомеханическое обоснование параметров ведения горных работ для управления разубоживанием руды при отработке маломощных залежей» представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета по специальности 6D070700 – «Горное дело».

Отечественный научный консультант: Имашев Аскар Жанболатович – доктор PhD, ассоциированный профессор кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», Караганда.

Зарубежный научный консультант: Сидоров Дмитрий Владимирович – профессор научно-исследовательской компании ООО «Полигор», г. Санкт-Петербург, Россия.

Официальные рецензенты:

1. Нуршайыкова Гульнур Тлеубергенкызы – кандидат технических наук, доцент «Школа наук о Земле и окружающей среде НАО им. Серикбаева», г. Усть-Каменогорск.

2. Ахметканов Далелхан Кайратулы – кандидат технических наук, ассоциированный профессор кафедры «Горное дело» «КазННТУ имени К.И. Сатпаева» Satbayev University, г. Алматы.

Анализ тематики работы. Диссертационная работа Мусина Айбека Абдукалыковича на тему: посвящена к исследованию разубоживания руды при отработке маломощных рудных тел с системой подэтажного обрушения. В ней содержатся: результаты комплексного исследования структурных, прочностных и деформационных свойств массива горных пород, влияния буровзрывных работ на разрушения законтурного массива, обоснование оптимальных параметров камер и целиков, поддержания околорудных пород крепью; результаты реализации и опытно – промышленных испытаний созданных технологических разработок.

Одной из основных проблем при обосновании параметров ведения горных работ является недостаточная изученность геомеханических процессов. В диссертационной работе основной упор сделан на исследование геомеханических процессов действующих в массиве, что является важным фактором для обоснования оптимальных параметров ведения горных работ при отработке маломощных рудных тел.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Автором разработаны рекомендации по выбору оптимальных схем бурения взрывных скважин в зависимости от рейтинга устойчивости массива и мощности рудного тела и обоснована экономическая эффективность результатов, выполненных исследований.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения докторской диссертаций докладывались и были обсуждены на международных научно-практических конференциях и форумах: «International University Science Forum. Practice, science and education» (Торонто, 2020); «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения №11) (Караганда 2019).

Результаты работы отражены в 12 печатных работах, из них 4 статья опубликованная в журнале, входящем в базу Scopus, 4 статьи, опубликованные в журналах, входящих в Перечень рекомендованных изданий КОКСОН, 3 тезисов докладов и 1 свидетельства о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом.

Научно-прикладная работа является обоснованным и реализованным на практике методом, позволяющий определить рациональные параметры ведения горных работ на основе комплекса геотехнических решений нацеленное на минимизировании разубоживания руды при отработке маломощных залежей системой подэтажного обрушения с торцевым выпуском руды.

4.6 Диссертационная работа Матаева Азамата Қалижановича на тему: "Хромтау кенорнының тұрақты емес массиві жағдайында дайындық қазбаларын бекіту технологиясын таңдау және негіздеу". Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ 6D070700 – "Тау-кен ісі" мамандығы бойынша PhD философия докторы ғылыми дәрежесін алу үшін. Диссертациялық жұмыс «Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» "Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру" кафедрасында 6D070700 – "Тау-кен ісі"мамандығы бойынша орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Арыстан Ибатолла Дайырұлы - "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті", "Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру" кафедралары, техника ғылымдарының кандидаттары, профессор;

Шетелдік ғылыми кеңесші: Немова Наталья Анатольевна - "Ресей Ғылым академиясының Сібір бөлімінің Тау-кен ісі институты", техника ғылымдарының кандидаттары, аға ғылыми қызметкер, Ресей Федерациясы Новосібір қаласы.

Ресми рецензенттер:

1. Габайдуллин Равкат Ибрагимович - техника ғылымдарының кандидаты, "Геомарк"ҒЗО ЖШС директорының орынбасары;

2. Ходжаев Рустам Ривкатович - техника ғылымдарының докторы, "Геомарк"ҒЗО ЖШС директоры.

Жұмыс тақырыбын талдау. Диссертациялық жұмыс комбинациялық бекітпе технологиясын қолдана отырып, дайындық кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ету мәселесіне арналады. Диссертациялық жұмыста қарастырылған мәселелер Хромтау шахталарының терең қабаттарында кен алу кезінде қазбалар тұрақтылығына байланысты туындайтын іс-шаралардың тиімділігін арттыруға бағытталған.

Дайындық қазбаларының бекіту технологиясы бүкіл әлемде кеңінен қолданыла бастады. Хромтау кенорындарында пайдалану тәжірибесінде дайындық қазбаларының деформациясына әкелетін жыныс контурының жылжуы, қазба төбесі мен бүйірінің опырылысы секілді бірқатар елеулі кемшіліктер анықталды.

Хромтау кен орындарында пайдалы қазбаларды жерасты тәсілімен қазып-өндіру еңбек ресурстары мен капиталдық шығындардың басым мөлшерін қажет ететін процестердің қатарына жатады. Шахта және жерасты ғимараттары құрылысы мен көлемінің өсуі, оларды жүзеге асырудың техникалық деңгейін, жұмыс сапасын, еңбек өнімділігін арттыруды, сайып келгенде қаржы мөлшерін үнемдеп, құрылыс салу мерзімін қысқартуды қажет етеді. Қарастырылып отырған кенорындарының басты ерекшелігіне қазымның терең қабаттарға ауысқан сайын күрделі тұрақсыз массив жағдайына ұшырауы. Бұл жағдайда кен қазбаларын өтуге сабақтаса жүргізілетін бекіту жұмыстары қоршаған орта өзгерістеріне сәйкестендіріле атқарылуға тиісті. Осы тұрғыдан қарағанда, қойылатын мақсаттардың оңтайлы шешімін табу - қазбалар тұрақтылығын бекітпелер түрі мен параметрлерін геомеханикалық тұрғыдан терең зерттеулер арқылы негіздеуге байланысты қажет етеді.

Диссертация тақырыбының "Ғылым туралы" Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Жұмыстың негізгі ережелері «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру кафедрасы» ғылыми-техникалық кеңесінде баяндалды және мақұлданды.

Жұмыстың негізгі қағидалары 11 баспа жұмысында көрсетілген, оның ішінде Scopus базасына кіретін журналда жарияланған 6 мақала, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінде ұсынған басылымдар тізбесіне кіретін журналдарда жарияланған 3 мақала, халықаралық конференцияда 2 тезисі және авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы 1 куәлік.

4.7 Диссертационная работа **Хусан Болатхана** на тему: «Құсмұрын карьері жағдауларының тұрақтылығына бұрғылау-жару жұмыстарының әсерін зерттеу», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Отечественные научные консультанты: Таханов Даулет Куатович кандидат технических наук, старший научный сотрудник ТОО «Mining Research Group»;

Зарубежный научный консультант: Абдибаитов Шарабидин Аширалиевич – к.т.н., доцент кафедры «Подземная разработка месторождений полезных ископаемых» Кыргызского государственного университета геологии, горного дела и освоения природных ресурсов имени академика У.Асаналиева., 720019, г.Бишкек, Кыргызская Республика №

Официальные рецензенты:

1. Габайдуллин Р.И. – кандидат технических наук, ТОО «НИЦ» «Геомарк» зам. директор по научной работе.

2. Абдугалиева Г.Ю - доктор технических наук, профессор Школы наук о Земле Восточно-Казахстанского технического университета им. Д.Серикбаева, г.Усть-Каменогорск.

Анализ тематики работы. Диссертационная работа Хусана Болатхана посвящена актуальной проблеме – обеспечению устойчивости бортов карьера под влиянием буровзрывных работ. Применение буровзрывных работ на различных стадиях открытой разработки месторождений полезных ископаемых оказывает существенное влияние на точность теоретических подходов к формированию критериев устойчивости на основе основных положений механики сплошных сред.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

В результате исследований автором работы впервые применен экспериментально-теоретический подход к проведению исследований, а именно: аналитический расчет сейсмического воздействия ударной волны на массив горных пород в совокупности с методом инструментальных замеров, для определения сейсмического воздействия взрыва на массив горных пород. Методом инструментальных замеров выявлена степень воздействия взрыва на прибортовой массив для определения сейсмического воздействия взрыва на массив горных пород, что позволило разработать метод оценки качества проведенного взрыва, на основе определения процента допустимых отклонений по качеству обустройства забоя.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Практическая значимость работы заключается в построении карты распределения коэффициента сейсмичности в карьерном пространстве для последующего прогнозирования и оценки устойчивости борта карьера. Обоснована технология ведения буровзрывных работ при проведении контурного взрывания, обеспечивающая долговременное устойчивое положение постоянного борта карьера.

Полученные результаты исследований влияния буровзрывных работ на устойчивость бортов карьера свидетельствуют о необходимости учета такого фактора как сейсмическое последствие взрывных работ, которые в зависимости от исходных горно-геологических условий могут оказать существенное влияние на эффективность и безопасность горных работ. По результатам исследований на основе принятого автором работы экспериментально-теоретического подхода получены практические рекомендации по ведению буро-взрывных работ в условиях карьера Кусмурын.

4.8 Диссертационная работа **Кауметовой Динары Суяндикиовны** на тему: «Технология отработки первичных золотосодержащих руд месторождения Васильковское методом управляемых потоков при кучном выщелачивании», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных

ископаемых» Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова.

Отечественный научный консультант: Арыстан Ибатолла Дайырулы – кандидат технических наук, профессор кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Зарубежный научный консультант: Соложенкин Петр Михайлович – доктор технических наук, академик НАН Таджикистана, главный научный сотрудник отдела «Проблем комплексного извлечения минеральных компонентов из природного и техногенного сырья ИПКОН РАН, г.Москва, Российская Федерация (отсутствует по уважительной причине, но в диссертационном совете имеется подписанный отзыв и видеозапись).

Официальные рецензенты:

1. Буктуков Николай Садвакасович – доктор технических наук, Академик НАН РК, профессор, директор Института горного дела им. Д. А. Кунаева;

2. Юсупов Халидилла Абенович - доктор технических наук, профессор кафедры «Горное дело» Казахского национального исследовательского технического университета имени К.И. Сатпаева.

Анализ тематики работы. Казахстан занимает девятое место в мире по разведанным запасам золота. По добыче республика входит в двадцать ведущих стран. Наблюдается значительный потенциал роста добычи золота, обеспеченность подтвержденными запасами при текущих объемах добычи составляет примерно 19 лет (по другим данным, до 80 лет за счет включения россыпей, минерализованных образований и вторичных кварцитов, имеющих весьма высокое среднее содержание золота в руде).

В связи с истощением минерально-сырьевой базы золота и полиметаллических руд Казахстана, принципиальное значение имеет оптимизация технологии и разработка забалансового и техногенно-трансформированного сырья. В последние годы в области золотодобычи ведутся работы по вовлечению в переработку сырья с низким исходным содержанием полезных компонентов. Метод управляемых потоков при кучном выщелачивании особо востребован для отработки руд и концентратов с низким содержанием ценного компонента и позволяет вовлечь в обработку так же вскрышные породы карьеров и лежалые отвалы обогатительных фабрик, старых отвалов и хвостохранилищ. Технология метода управляемых по кучного выщелачивания, как способ добычи ценных металлов обладает определенными достоинствами, это снижение капитальных затрат на строительство фабрики, простой и короткий технологический цикл, отсутствие энергоемких операций, таких, как обогащение, плавка, тонкое измельчение в рудоподготовке. Применяя данную технологию можно эксплуатировать небольшие месторождения с оптимизацией технологических схем, учитывая сезонность и климатические особенности.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения докторской диссертаций докладывались и были обсуждены на заседаниях и научно-технических семинарах кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова, на международных научно-практических конференциях и симпозиумах: «Рациональное использование минерального и техногенного сырья в условиях индустрии 4.0» (Алматы, 2019); «Наука и бизнес: инновации в производство» (Кокшетау, 2022); V Международный Симпозиум «Фундаментальные вопросы геологии, добычи, разделения редких, редкоземельных, благородных металлов и создания современных материалов на их основе» (Алматы, 2022);

«Проблемы развития научной конкуренции в области высоких технологий» (РФ Таганрог, 2022).

Публикации по теме диссертации: опубликована 1(одна) статья в изданиях рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК, 3 (три) статьи в трудах казахстанских и зарубежных международных конференций, и 3 (три) статьи в журналах входящих в базы Scopus Web of Sciences.

4.9 Диссертационная работа **Асқаровой Назым Сражадинқызы** на тему: «Болжамдық критерийлерді тандау үшін Атасу типіндегі полиметалл кендерінің генетикалық сипаттамаларын талдау», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070600 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Отечественные научные консультанты:

1. Серых Вячеслав Иванович – доктор геолого-минералогических наук, доцент кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова» (г.Караганда);

2. Портнов Василий Сергеевич – доктор технических наук, профессор кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова» (г.Караганда);

3. Копобаева Айман Ныгметовна – доктор PhD, и.о. доцента кафедры «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова» (г.Караганда);

Зарубежный научный консультант:

1. Дьяконов Виктор Васильевич – доктор геолого-минералогических наук, профессор кафедры «Общая геология и геологическая картирования» Российский геолого-разведочного университета им. С. Орджоникидзе (г. Москва, Россия).

Официальные рецензенты:

1. Матайбаева Индира Едылевна – доктор PhD, и. о. асс. профессора кафедры «Школа наук о Земле» Восточно-Казахстанский технический университет им. Д. Серикбаева (г.Усть-Каменогорск);

2. Бекботаева Алма Анарбековна – доктор PhD, ассоциированный профессор, заведующая кафедрой «Геологической съемки, поиска и разведки месторождений полезных ископаемых» НАО «КазНУТУ им. К.И. Сатпаева» (г.Алматы).

Анализ тематики работы. Асқарова Назым Сражадинқызының диссертациялық жұмысы Атасу кенді алаңының геологиясы мен кенжаралуы ерекшеліктерін айқындау нәтижесінде Атасу типті кен орындарын іздеу және бағалауға қажетті болжамдық критерийлерді жасақтау жұмыстарына арналған. Полиметалл саласының дамуы жағдайында кенгенезді зерттеу, әсіресе Атасу типті кен орындарын іздеу және барлау кезінде пайдалануға мүмкіндік беретін полиметалл кенденудің негізделген болжамды критерийлерін әзірлеуге бағытталған зерттеулер өте өзекті болып отыр. Еліміздің қорғасын-мырыш өнеркәсібінің минералды-шикізат базасын нығайту үшін қажетті болатын полиметаллды кен орындарын іздеу мен болжаудың ғылыми-әдістемелік негіздерін толықтыру мен жетілдіру ғылыми зерттеудің өзектілігін айқындайды.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Результаты диссертационной работы получены с использованием современных методов научных исследований и методик обработки, интерпретации геологической информации о строении, условиях залегания полиметаллических руд; статистической обработки и корреляционного анализа результатов.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались: на Международных научно-практических конференциях «Сагиновские чтения» (Караганда 2019, 2020, 2021 годы).

Основные положения диссертационной работы опубликованы в 13 научных трудах, 4 из которых, в изданиях, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК, 5 – в трудах казахстанских и зарубежных международных конференций и 4 статей, входящие в базу Scopus и Clarivate Analytics. Результаты исследования внедрены в практику геологоразведочных организаций ТОО «GEOTEK».

Результаты работы внедрены в учебный процесс при проведении лекционных и практических занятий по дисциплине «Прогноз и поиски МПИ» на кафедре «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

4.10 Диссертационная работа **Кайназаровой Айнаш Сабитовны** на тему: «Кернеулі-деформациялы күйін массивінің контур маңы жыныстарын ескере отырып, тау-кен қазбаларын белсенді бекіту жүйелері мен құралдарын технологиясын игеру», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Отечественные научные консультанты:

1. Абеуов Еркебулан Айтуганович - НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», кафедра «Разработка месторождений полезных ископаемых», кандидат технических наук, доцент;

2. Демин Владимир Федорович - НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», кафедра «Разработка месторождений полезных ископаемых», доктор технических наук, профессор;

Зарубежный научный консультант:

1. Алиев Самат Бикитаевич-старший научный сотрудник Института проблем комплексного освоения недр РАН, доктор технических наук, профессор, (г. Москва, Россия).

Официальные рецензенты:

1. Кожантов Арыстан Узакбаевич-кандидат технических наук, старший преподаватель кафедры «Горное дело», КазННТУ им. К.И. Сатпаева;

2. Елузах Мухтар-кандидат технических наук, ассоциированный профессор кафедры «Горное дело», КазННТУ им. К.И. Сатпаева.

Анализ тематики работы. Диссертационная работы Кайназаровой Айнаш Сабитовны посвящена разработке технологии, систем и средств активного крепления горных выработок с учетом напряженно-деформированного состояния массива приконтурных пород. Для повышения эффективности прочного крепления горного массива вокруг выработки для его упрочнения необходимо целенаправленное геотехнологическое воздействие на напряженные и деформированные зоны с активными проявлениями давления вокруг горных выработок на основе результатов моделирования системы «массив вмещающих пород – контурная крепь».

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное

использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Результаты докторской диссертации направлены на применение технологии анкерного крепления при проведении подготовительных выработок в зонах повышенного и опорного горного давления и использованию смол для стабилизации нарушенного горного массива на сопряжениях очистных забоев угольных шахт.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались: на Международных научно-практических конференциях «Сагиновские чтения» (Караганда 2019, 2020, 2021 годы).

Основные положения диссертационной работы опубликованы в 17 научных трудах, 3 из которых, в изданиях, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК, 3 – в трудах казахстанских и зарубежных международных конференций и 3 статей, входящие в базу Scopus и Clarivate Analytics, 6 патентов и 2 СИС.

В период с 16 декабря по 29 декабря 2019 года при прохождении научной стажировки ООО НИЦ-ИПГП «РАНК» Российская Федерация, под руководством доктора технических наук, профессора Позолотина Александра Сергеевича, был сделан доклад по теме диссертации. Получен сертификат об успешном прохождении научной стажировки.

Результаты работы внедрены в учебный процесс при проведении лекционных и практических занятий по дисциплине «Поддержание горных выработок» по специальности 7М07203 и «Вскрытие и подготовка месторождений на подземных горных работах» по специальности 6В07202 на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

4.11 Диссертационная работа **Асановой Жанар Мажитовны** на тему: «Повышение несущей способности шахтной рамной крепи путем применения усилителей профилей металлического проката», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета имени Абылкаса Сагинова.

Отечественный научный консультант: Байкенжин Мурат Асылбекович – кандидат технических наук, доцент кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых», НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», г.Караганда.

Зарубежный научный консультант: Абдибаитов Шарабидин Аширалиевич – Кандидат технических наук, доцент «Кыргызский государственный университет геологии, горного дела и освоения природных ресурсов имени академика У. Асаналиева», г.Бишкека.

Официальные рецензенты:

1. Токтаров Аян Аскарлович - PhD, ассоциированный профессор кафедры «Маркшейдерского дела и геодезии», Казахский национальный исследовательский технический университет имени К. И. Сатпаева;

2. Елузах Мұхтар - кандидат технических наук, профессор кафедры «Горное дело», Казахский национальный исследовательский технический университет имени К. И. Сатпаева.

Анализ тематики работы. Диссертационная работа посвящена актуальной теме - повышению несущей способности крепей горных выработок с целью обеспечения безремонтного их поддержания за счет усиления участков крепи, подверженных наибольшей деформации. В диссертации дан анализ применяемых в настоящее время конструкций крепей, и показана не достаточная эффективность их применения в виду конструктивных недостатков, сложности их изготовления, большой материалоемкости или сложности установки. Наиболее часто применяемый путь увеличения несущей способности крепи за счет увеличения типоразмера специального взаимозаменяемого профиля проката (СВП), из которого изготавливается большая часть применяемых рамных крепей, исчерпал себя, поскольку ведет к увеличению сечений выработок и металлоемкости крепления.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Результаты диссертационной работы получены с использованием современных методов научных исследований и методик обработки и интерпретации данных с применением компьютерных технологий: численное моделирование напряженно-деформированного состояния рамной крепи методом конечных элементов осуществлено с помощью программного обеспечения Ansys.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения работы докладывались и получили одобрение: на Международных научно-практических конференциях «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения №11); «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения №13), КарГТУ (Караганда, 2018); «Образование и наука без границ» (№13, Пшемысль, 2018); «Образование и наука без границ» (№19, Пшемысль, 2019); на заседании шахты им.Т.Кузембаева УД АО «Арселор Миттал Темиртау».

Получено Свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом (№24740 от 29.03.2022 г.). Пройдена зарубежная научная стажировка в Кыргызском государственном университете геологии, горного дела и освоения природных ресурсов имени академика У. Асаналиева (г.Бишкек, 1 – 28 февраля 2021 г.)

4.12 Диссертационная работа **Нокиной Жаннелъ Нуртаевны** на тему: «Қырғышты конвейердің бұрылыс торабының құрылымдық схемалары мен басқару жүйесін қолдану арқылы қатты пайдалы қазбаларды өндіру технологиясының параметрлерін зерттеу және негіздеу», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 – «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова».

Отечественный научный консультант: Бейсембаев Каким Маналович – доктор технических наук, доцент кафедры «Технологическое оборудование, машиностроение и стандартизация» НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова» г. Караганды.

Зарубежный научный консультант: Juraj Janoško (Юрай Яночко) - доктор PhD, профессор Технического университета города Кошице, Словакия.

Официальные рецензенты:

1. Куттыбаев Айдар Еремеккалиевич – кандидат технических наук, ассоциированный профессор кафедры «Горное дело» НАО «Казахский национальный исследовательский технический университет имени К. И. Сатпаева», г. Алматы, гражданство-Казахстан;

2. Нуршайыкова Гульнур Тлеубергенкызы - кандидат технических наук, ассоциированный профессор кафедры «Геология и горное дело» НАО «Восточно-Казахстанский технический университет им. Д. Серикбаева», г. Усть-Каменогорск, гражданство-Казахстан.

Анализ тематики работы. Горная отрасль РК во все годы умело преодолевала организационные и технологические проблемы. Запасы, залегающие в сложных трудноизвлекаемых участках месторождений твердых полезных ископаемых (уголь, калийные соли, ценные руды) составляют не менее 30% от общих, а забалансовые запасы, например угля составляют более 50%, но отсутствуют эффективные технологии их разработки. Для отработки таких запасов в диссертационной работе Нокиной Ж.Н. разработаны технологические системы короткозабойной

выемки на основе камерных и коротких лав с применением поворотного скребкового конвейера, способных маневрировать при встрече геологического нарушения.

Широко распространенная система непрерывной разработки на Карагандинских угольных шахтах не обеспечивает добычу угля на сложнозалегающих и трудноизвлекаемых участках. Совершенствование короткозабойных систем с использованием поворотных скребковых конвейеров позволит снизить технологические потери угля и привлечь к обработке участки пластов, которые в настоящее время списаны как непригодные.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Участие в научно-исследовательской работе по теме: № AP05134441 «Разработка, изготовление и испытание новой конструкции поворотного узла конвейера с поворотом грузопотока на угол до 90 градусов в плоскости почвы выработки для систем забойной выемки и криволинейных выработок», грантовое финансирование научных исследований МОН РК на 2018-2020 гг. (№ 198 - 4 от 16.03.2018г). Получен зарубежный Евразийский патент №034478 от 12.02.2020 г. на изобретение «Угловой скребковый конвейер».

Результаты диссертационной работы получены с использованием современных методов научных исследований и методик обработки и интерпретации данных с применением компьютерных технологий: численное моделирование геомеханических процессов в горном массиве методом конечных элементов осуществлено с помощью программного обеспечения Ansys и Adams.

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения работы докладывались и получили одобрение: на Международных научно-практических конференциях «Perspektywi opracowania sa nauka I tecznikami» (Пшемысль 2018, Польша); XVIII международная научно-техническая конференция «Чтение памяти В.Р. Кубачека», проведенная в рамках Уральской горнопромышленной декады (Екатеринбург, 2020); «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения №14), НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова» (Караганда, 2022).

Получены 3 зарубежных Евразийских патентов на изобретение. Пройдена зарубежная научная стажировка в Кыргызском государственном университете геологии, горного дела и освоения природных ресурсов имени академика У. Асаналиева (г.Бишкек, Кыргызстан, 2021 год). Полученные в диссертации результаты научных исследований зарегистрированы в акте внедрения результатов научных исследований в производственную деятельность шахты им. Т. Кузембаева АО «Арселор Миттал Темиртау».

4.13 Диссертационная работа **Айтпаевой Арайлым Рымбековны** на тему: «Геологиялық бұзылыстар аймағында тау-кен жұмыстарын өту кезінде лақтыруға қарсы шараларды әзірлеу», представлена на соискание степени доктора философии (PhD) по направлению подготовки кадров 6D070700 «Горное дело». Диссертационная работа выполнена на кафедре «Разработка месторождений полезных ископаемых» Карагандинского технического университета.

Отечественные научные консультанты: Исабек Туяк Копейұлы – доктор технических наук, профессор НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых».

Хуанган Нурбол – PhD, старший преподаватель НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», кафедры «Разработка месторождений полезных ископаемых» Караганда, КарТУ;

Зарубежный научный консультант: Воробьев Александр Егорович – доктор технических наук, профессор Грозненского государственного нефтяного технического университета (Россия, г. Грозный). (отсутствует по уважительной причине, но в диссертационном совете имеется подписанный отзыв).

1. Кайназаров Арман Серикович – кандидат технических наук, зав.каф "Горное дело", Екибастузский инженерно-технический институт имени академика К.Сатпаева.

2. Габаидуллин Равгат Ибрагимович – кандидат технических наук, ТОО «НИЦ» «Геомарк» зам. директор по научной работе.

Анализ тематики работы. Добыча угля в Карагандинском бассейне в настоящее время связана с интенсификацией горных работ, увеличением глубины разработки, осложнением горногеологических условий, разработкой и реализацией новых технологических решений.

Разработка высокогазоносных угольных пластов в Карагандинском бассейне осложнена газодинамическими явлениями. Наибольшую опасность для горняков в настоящее время представляют внезапные выбросы угля и газа вследствие недостаточной изученности их природы и возможностей прогнозирования. Опасность поражения работающих в шахте людей продуктами выброса обостряется возможностью опрокидывания свежей струи воздуха и загазования горных выработок участка, крыла и всей шахты.

Все внезапные выбросы в Карагандинском бассейне произошли в зонах геологических нарушений и в зонах нарушенного угля. Объясняется это прежде всего тем, что угольные пласты, склонные к внезапным выбросам угля и газа, отличаются сложным строением, наличием малопрочных пачек с трудно прогнозируемой тектонической нарушенностью и перемятостью, что уменьшает их устойчивость. Практика показывает, что всего около 10% переходимых горными работами геологических нарушений являются выбросоопасными, но при этом спрогнозировать нарушение заранее, на стадии геологоразведочных работ, удаётся лишь в не более, чем в 15% случаев. И потому проблема прогнозирования тектонически нарушенных зон безусловно является актуальной для шахт, разрабатывающих выбросоопасные пласты.

В связи с этим разработка научно обоснованных мероприятий прогноза и предупреждения газодинамических явлений при ведении горных работ на участках с геологическими нарушениями представляет собой актуальную научно-техническую проблему, решение которой направлено на повышение уровня безопасности при ведении горных работ на выбросоопасных пластах.

Связь тематики диссертаций с направлениями развития науки, которые сформированы Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона «О науке» и (или) государственными программами.

Диссертация соответствует приоритетным направлениям, утвержденным Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан по приоритету «Рациональное использование природных ресурсов, включая водные ресурсы, геологию, переработку, новые материалы и технологии, безопасные изделия и конструкции».

Анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность.

Основные положения диссертационной работы докладывались и получили одобрение: на Международной научно-практической конференции «Геология в развивающемся мире» (ПГНИУ, Россия, Пермь, 18-21 апреля 2017 г.); Международном симпозиуме имени академика Усова М.А., студентов и молодых учёных, посвящённом 155-летию со дня рождения академика Обручева В.А., 135-летию со дня рождения академика Усова М.А., основателей Сибирской горно-геологической школы и 110-летию первого выпуска горных инженеров в Сибири, Россия, Томск, 2018 г.; Международной научно-практической конференции «Интеграция науки, образования и производства – основа реализации Плана нации» (Сагиновские чтения № 10), 14-15 июня 2018 г.

5. Анализ работы рецензентов.

Рецензентами диссертационных работ докторантов на соискание ученой степени доктора философии (PhD), были назначены лица в соответствии с требованиями Типового положения о диссертационном совете.

В соответствии с требованиями Типового положения о работе диссертационного совета, каждому рецензенту была направлена памятка по содержанию и оформлению отзыва на диссертационную работу. Все рецензенты представили свои отзывы на диссертационные работы согласно предложенным пунктам Типового положения в установленные сроки. Отрицательных отзывов не поступало.

Рецензенты: д.т.н. Буктуков Н.С., д.т.н. Юсупов Х.А., д.т.н. Ходжаев Р.Р., к.т.н. Габайдуллин Р.И., к.т.н. Тонких В.И., к.т.н. Кайназаров А.С., к.т.н. Кожантов А.У., к.т.н. Елузах М., к.т.н. Нуршайыкова Г.Т., к.т.н. Куттыбаев А.Е., к.т.н. Ахметканов Д.К., доктор PhD Матайбаева И.Е., доктор PhD Бекботаева А.А., доктор PhD Тохтаров А.А., доктор PhD Сатибекова С.Б. при оценке диссертационных работ показали свой высокий профессионализм. Качество рецензирования диссертационных работ высокое. Были отмечены актуальность работы, ее научная новизна, практическая значимость и другие положительные стороны, а также указаны недостатки и замечания.

Замечаний к работе рецензентов не имеется.

6. Предложения по дальнейшему совершенствованию системы подготовки научных кадров.

1. Предлагается создать в ВУЗе отдел «Докторантура» предполагающего консультации докторантов и ученых секретарей по формированию всех видов документов, а также оказывающие поддержку по открытию новых ДС.

2. Создать Call Center для получения консультации учеными секретарями ДС и докторантами в комитете науки МНиВО РК.

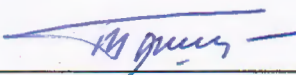
3. Внести изменения в правила по ограничению приема в докторантуру из неродственных специальностей, т.к. за время обучения в докторантуре освоение специальных дисциплин очень затруднительно, а также это влияет на качество диссертационных работ.

7. Количество диссертаций на соискание степеней доктора философии (PhD), доктора

	Направление подготовки кадров 6D070600-8D07201 «Геология и разведка месторождений полезных ископаемых»
1) диссертации, принятые к защите (в том числе докторантов из других ВУЗов)	4
2) диссертации, снятые с рассмотрения (в том числе докторантов из других ВУЗов)	—
3) диссертации, по которым получены отрицательные отзывы рецензентов (в том числе докторантов из других ВУЗов)	—
4) диссертации с отрицательным решением по итогам защиты (в том числе докторантов из других ВУЗов)	—
5) диссертации, направленные на доработку (в том числе докторантов из других вузов)	—
6) диссертации, направленные на повторную защиту (в том числе докторантов из других вузов)	—
	Направление подготовки кадров 6D070700-8D07202 «Горное дело»

1) диссертации, принятые к защите (в том числе докторантов из других ВУЗов)	9
2) диссертации, снятые с рассмотрения (в том числе докторантов из других ВУЗов)	1
3) диссертации, по которым получены отрицательные отзывы рецензентов (в том числе докторантов из других ВУЗов)	—
4) диссертации с отрицательным решением по итогам защиты (в том числе докторантов из других ВУЗов)	—
5) диссертации, направленные на доработку (в том числе докторантов из других вузов)	—
6) диссертации, направленные на повторную защиту (в том числе докторантов из других вузов)	—

**Председатель
диссертационного совета
д.т.н., профессор**

Исабек Т.К.
(подпись, фамилия, имя, отчество (при его наличии))

**Ученый секретарь
Диссертационного совета
к.т.н., доцент**

Абеуов Е.А.
(подпись, фамилия, имя, отчество (при его наличии))

Печать

Дата « 11 » января 20 23 года

по защите в Диссертационном совете «Горное дело»

ническом университете

**Председатель
диссертационного совета
д.т.н., профессор**

Исабек Т.К.
(подпись, фамилия, имя, отчество (при его наличии))

**Ученый секретарь
Диссертационного совета
К.Т.Н., доцент**

Абдулмасиҳов Абдулқодир
Абдулқодир Абдулмасиҳов

Дата « 11 » января 2023 года

**диссертациялық кеңестің 2022 жылғы жұмысы туралы
Есеп**

6D070600-8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» және
6D070700-8D07202 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша «Әбілқас Сағынов
атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ диссертациялық кеңес

Диссертациялық кеңестің төрағасы т.ғ.д., профессор Исабек Тұяқ Көпейұлы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің 18 ақпан күні 2022 жылғы №58 бұйрығымен бекітілген.

«Тау-кен ісі» диссертациялық кеңесіне 6D070600-8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау», 6D070700-8D07202 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша қорғауға қабылдауға рұқсат етілді.

1. Өткізілген отырыстар саны туралы деректер

Есепті 2022 жылы 6D070600-8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» және 6D070700-8D07202 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша диссертациялық кеңес қорғау күніне дейін бір айдан кешіктірмей алдағы қорғау туралы хабарлау қажеттілігі туралы талаптарды ескере отырып, онлайн-режимде 19 (он тоғыз) отырыс өткізілді. Диссертациялық кеңестің барлық мүшелері оның жұмысына белсенді қатысты.

2. Отырыстардың жартысынан азына қатысқан диссертациялық кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)

Ондай жоқ.

3. Оқу орны көрсетілген докторанттар тізімі

№	Т.А.Ә.	Оқу орны
1	Ли Е.С.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
2	Иманбаева С.Б.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
3	Роман А.Т.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
4	Кыдрашов А.Б.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
5	Мусин А.А.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
6	Матаев А.Қ.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
7	Хусан Б.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
8	Кауметова Д.С.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
9	Асқарова Н.С.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
10	Кайназарова А.С.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
11	Асанова Ж.М.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
12	Нокина Ж.Н.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.

13	Айтпаева А.Р.	«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті», Қарағанды қ.
----	---------------	---

4. Есепті жыл ішінде кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау

Диссертациялық кеңес 2022 жылдың есептік кезеңінде 13 (он үш) жұмысты қарады:

- 6D070600 «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кадрларды даярлау бағыты бойынша – 1 жұмыс; 8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» білім беру бағдарламасы бойынша - 3 жұмыс;

- 6D070700 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша – 9 жұмыс.

Мамандықтар бойынша диссертациялық жұмыстардың атаулары кестеде келтірілген.

Кадрларды даярлау бағыты бойынша диссертациялық жұмыстардың атауы

№	Т.А.Ә.	Тақырыптары	Шифр атау
1	Ли Елена Сергеевна	Изучение форм нахождения платиноидов и ред-коземельных элементов в Cu – Ni и Cu рудах пикритов и карбонатитов Северного Улытау с оценкой перспектив их извлечения	6D070600 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау»
2	Иманбаева Света Бакытовна	Исследование влияния горно-геологических условий залегания пласта Дб и его метаноносности на эффективность горных работ»	8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау»
3	Роман Анель Толегеновна	Изучение структурно-тектонической позиции и минерагении Жаильминской грабен синклинали	8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау»
4	Кыдрашов Адилжан Бекежанович	Тау-кен қазбаларын алу жұмыстарының әсер ететін аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық модель көмегімен негіздеу	6D070700 «Тау-кен ісі»
5	Мусин Айбек Абдукалыкович	Геомеханическое обоснование параметров ведения горных работ для управления разубоживанием руды при отработке маломощных залежей	6D070700 «Тау-кен ісі»
6	Матаев Азамат Қалижанұлы	Хромтау кенорнының тұрақты емес массиві жағдайында дайындық қазбаларын бекіту технологиясын таңдау және негіздеу	6D070700 «Тау-кен ісі»
7	Хусан Болатхан	Құсмұрын карьері жағдауларының тұрақтылығына бұрғылау-жару жұмыстарының әсерін зерттеу	6D070700 «Тау-кен ісі»
8	Кауметова Динара Суюндиқовна	Технология отработки первичных золотосодержащих руд месторождения Васильковское методом управляемых потоков при кучном выщелачивании	6D070700 «Тау-кен ісі»
9	Асқарова Назым Сражадинқызы	Болжамды критерийлерді таңдау мақсатында Атасу типті полиметалл кен орындарының генетикалық ерекшеліктерін талдау	8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау»
10	Кайназарова Айнаш Сабитовна	Кернеулі-деформациялы күйін массивінің контур маңы жыныстарын ескере отырып, тау-кен қазбаларын белсенді бекіту жүйелері мен құралдарын технологиясын игеру	6D070700 «Тау-кен ісі»
11	Асанова Жанар Мажитовна	Профильдерге металл жаймалы күшейткіш қолдану арқылы шахталық рамалық тіреудің жүк көтеру қабілеттілігін арттыру	6D070700 «Тау-кен ісі»
12	Нокина Жанель Нуртаевна	Қырғышты конвейердің бұрылыс торабының құрылымдық схемалары мен басқару жүйесін	6D070700 «Тау-кен ісі»

		қолдану арқылы қатты пайдалы қазбаларды өндіру технологиясының параметрлерін зерттеу және негіздеу	
13	Айтпаева Арайлым Рымбековна	Геологиялық бұзылыстар аймағында тау-кен жұмыстарын өту кезінде лақтыруға қарсы шараларды әзірлеу	6D070700 «Тау-кен ісі»

4.1 Ли Елена Сергеевнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Изучение форм нахождения платиноидов и РЗЭ в Cu – Ni и Cu рудах пикритов и карбонатитов Северного Улытау с оценкой перспектив их извлечения», 6D070600 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесшілер:

1. Пономарева Марина Викторовна – т.ғ.к., «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасының доценті, Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, Қарағанда қ;

2. Бекенова Галия Кобешовна –г.-м.ғ.д., "Қ. Сәтбаев атындағы геологиялық ғылымдар институты" минералогия зертханасының меңгерушісі, Алматы қ.;

Шетелдік ғылыми кеңесші: Степанец Владимир Григорьевич – жаратылыстану ғылымдарының докторы, «AstraMiningKazakhstan» бас геолог, Германия.

Ресми рецензенттер:

1. Антоненко Анатолий Анатольевич – г.-м.ғ.к., Қ. И. Сәтбаева атындағы Геология ғылымдары институтының "Түсті және қара металдар" зертханасының меңгерушісі, Алматы қ.;

2. Мизерная Марина Александровна - г.-м.ғ.к., "Геология және тау-кен ісі" кафедрасының доценті, Д. Серікбаев атындағы Шығыс-Қазақстан техникалық университеті, Усть-Каменогорск қ.

Жұмыс тақырыбын талдау. Ли Елена Сергеевнаның диссертациялық жұмысы сульфидтердің минералды ассоциацияларын зерттеу негізінде Ұлытау антиклинорийі шегінде Қаратұрғай ультрамафит кешенінің мыс-никель кендерінде платина тобының элементтерін (Pt, Ir, Ru, Rh, Os) және сирек кездесетін элементтерді (Dy, Er, Y, Ce) бөлу заңдылықтары мен табу нысандарын анықтауға арналған, қаратұрғай пикритіне қиылысқан. Платиноидтардың (pt, Ir, Ru, Rh, Os), сирек жер элементтерінің (Er, Y, La, Ce, Pr, Nd, Sm) және ренийдің таралу заңдылықтары мен формалары Маятас кен ауданындағы сызықтық-жарықшақты типтегі карбонатиттерде және генетикалық байланысты мыс-шайқалған кендерде анықталды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Автор әдеби және қор материалдарына талдау жүргізді; долерит-пикрит және карбонатит жыныстарындағы сульфидті PGE-Cu-ni кен орындарының біртүрлі-уақытша жағдайы Кембрий алдындағы қатпарлы кешендер құрамындағы рудномагматикалық жүйелердің ерекшеліктерімен байланысты негізгі іздеу сипаттамалары үшін маңызды болып табылады. Негізгі минералды сульфидті фазалардағы негізгі пайдалы компоненттердің (Pd, Pt, Cu, ni және т.б.) құрамын анықтауға, байытудың ең оңтайлы технологиялық схемасын таңдау үшін маңызды

болып табылатын кен түзілуінің термодинамикалық шарттары туралы түсінік қалыптастыруға мүмкіндік беретін геохимиялық деректер алынды.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері Қарағанды техникалық университетінің "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" кафедрасының отырыстары мен ғылыми-техникалық семинарларында, XVII Халықаралық "Жер қойнауын пайдаланудың өзекті мәселелері" студенттер мен жас ғалымдардың форум-конкурсында - Санкт-Петербург, 2021, академик М. А. Усов атындағы студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми симпозиумында баяндалды "Геология және жер қойнауын игеру мәселелері", 2019; "Ғылым, білім және өндіріс интеграциясы - ұлт жоспарын іске асыру негіздері" халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында (Сағынов оқулары) (2019,2020,2021). 06.10.2019-14.10.2019 жылдар аралығында Қ. Сәтбаева атындағы Геология ғылымдары институтының базасында ғылыми тағылымдамадан өтті, Алматы қ. және 2021 жылғы 18 сәуірден 1 мамырға дейін Беларусь мемлекеттік соққы университетінде (Минск қ., Беларусь Республикасы) "Өңірлік геология" кафедрасында. Ғылыми тағылымдамадан сәтті өткені туралы сертификаттар алынды.

4.2 Иманбаева Света Бакытовнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Исследование влияния горно-геологических условий залегания пласта Д₆ и его метаносности на эффективность горных работ», 6D070600 – «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесшілер:

Портнов Василий Сергеевич – т.ғ.д., «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасының профессоры, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ.

Маусымбаева Алия Думановна – т.ғ.к., доктор PhD, "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасының аға оқытушысы.

Шетелдік ғылыми кеңесші: Рева Николай Васильевич – физика-математика ғылымдарының кандидаты, Тарас Шевченко атындағы Киев ұлттық университеті (Киев қ., Украина) геофизика кафедрасының профессоры.

Ресми рецензенттер:

1. Ходжаев Рустам Ривкатович – техника ғылымдарының докторы, "Геомарк" ҒЗО ЖШС директоры, Қарағанды қ.;

2. Сатибекова Сандугаш Боранбаевна – PhD докторы, Қ.И. Сәтбаева атындағы "Геология ғылымдары институты" ЖШС ғылыми қызметкері, Алматы қ.

Жұмыс тақырыбын талдау. Қуатты жоғары газды D₆ қабатын жасайтын бассейн шахталарында алдын-ала және тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде қабатты газсыздандыру бойынша шаралар кешені орындалады. Геологиялық бұзылу аймақтарындағы метанмен күресудің ең қиын жағдайы. Күтілетін газ шығарудың бұзылуын болжау, қабаттарды қауіпсіз дайындауға және өндеуге дайындықты қамтамасыз ету мәселесі әлі күнге дейін сақталып келеді. Осыған байланысты геологиялық бұзылулардың орналасуын болжау, сондай-ақ осы аймақтардағы метан мөлшерін бағалау мәселесі өзекті болып табылады.

Жұмыс Қарағанды көмір бассейнінде тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде көмір қабаттарының пайда болуының геологиялық жағдайлары мен метаноздылығының әсерін зерттеуге арналған, онда пайда болу тереңдігінің өсуімен олардың метаноздылығы артады. Көмір қабаттарында және негізгі жыныстарда метанның таралуы, сондай-ақ көмір қабаттарының метаноздылығы мен метанобилділігі болжамының сапасы мен сенімділік дәрежесі олардың пайда болуының тау-кен геологиялық жағдайларына байланысты. Ең

күрделі жағдай геологиялық бұзылулар мен көмір қабатының гипсометриясының өзгеру аймақтарында байқалады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

"Қазақстан 2050" бағдарламасының басты мақсаты-табыстылық, бәсекеге қабілеттілік қағидаттарына негізделген мықты мемлекет, дамыған экономика негізінде әл-ауқат қоғамын құру. Қарағанды көмір бассейніндегі әзірлемелер тереңдігінің ұлғаюы тазарту кенжарындағы жүктемелердің өсуіне әкеледі (тәулігіне 2000-нан 5000 тоннаға дейін), бұл ретте газдың көптігі 40-50-ден 120-160 м3-ге дейін болуы мүмкін. Көмір қабаттарынан метанды алдын ала алу көмір-газ кен орындарын кешенді игерудің, табиғи газдылықты қажетті мәндерге дейін төмендетудің және соның салдарынан тазарту кенжарларының абсолютті газ көптігінің төмендеуінің және қабат-газсыздандыру ұңғымаларының өнімділігінің 3 және одан да көп есе артуының негізі болып табылады.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" кафедрасының отырыстары мен ғылыми-техникалық семинарларында, "Геомарк ҒЗО" ЖШС, Науаи мемлекеттік тау-кен институтының (Өзбекстан) техникалық кеңестерінде баяндалды. Сондай-ақ В.И. Ленин атындағы шахтада енгізу актісі алынды. Диссертация тақырыбы бойынша жарияланымдар: 14 ғылыми еңбектер жарияланды, оның 3-і ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда, 5-і қазақстандық және шетелдік халықаралық конференциялардың еңбектерінде, 6-ы Scopus Web of Sciences базасына кіретін журналдарда мақалалар, 2 патент және 4 зияткерлік меншік туралы куәлік.

4.3 Роман Анель Төлегенқызының "Изучение структурно-тектонической позиции и минерагении Жайильминской грабен синклинали" тақырыбындағы диссертациялық жұмысы 8D07201 "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылды. Диссертациялық жұмыс "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Портнов Василий Сергеевич - техника ғылымдарының докторы, "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" кафедрасының профессоры. "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ, Қарағанды қ.;

Шетелдік ғылыми кеңесші: Загнитко Василий Николаевич - геология-минералогия ғылымдарының докторы, Т. Шевченко атындағы Киев ұлттық университетінің Геология институтының профессоры.. Киев қ.

Ресми рецензенттер:

1. Байбатша Әділхан Бекділдәұлы - геология-минералогия ғылымдарының докторы, "Геологиялық түсіру, іздестіру және барлау" кафедрасының профессоры, ҚазҰТЗУ. Қ.И. Сәтбаева, Алматы қ.

2. Нығматова Саида Арапқызы - геология-минералогия ғылымдарының докторы, Қ.И. Сәтбаев атындағы "Геология ғылымдары институты" ЖШС "Мезозой және кайнозой геологиясы" зертханасының меңгерушісі.

Жұмыс тақырыбын талдау. Қазіргі уақытта Орталық Қазақстанда бұрын барланған кен орындарының қорлары өтелуде, жаңа ірі ашылымдар жүргізілмейді, ал барлау

жұмыстары негізінен бұрын іздеу сатысында "қабылданбаған" шағын қорлар объектілерінде жүзеге асырылады.

Геологиялық барлаудың 2021-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының тұжырымдамалары бойынша негізгі мақсат минералды-шикізат базасын орнықты толықтыру, дамыту және бәсекеге қабілеттілігін қолдау үшін жағдайлар қалыптастыру болып табылады.

Жаңа геологиялық-металлогендік материалдың жоқтығын ескере отырып, Жайылма мұльдасының геологиялық-құрылымдық позициясы мен геодинамикасы мен магматизмі туралы бұрыннан бар идеялар іргелес шөгінді фамен-көмір бассейндерінің перспективаларын бағалау үшін болжамды-металлогендік негіз ретінде оның динамикалық моделін құру үшін мұқият талдауды және қайта қарауды қажет етеді.

Көптеген басылымдарда шашыранқы қолда бар нақты материалды сыни талдау нәтижесінде бұл құрылым девондық вулканоплутоникалық белдеудің құрамдас бөлігі болып табылады деген қорытындыға келді.

Стратификацияланған вулканогендік түзілімдер (туфтар, туффиттер, базальттар) - алыс қашықтыққа тасымалдау фациясы. Субвулкандық фация жыныстарының фамен эктастарының негізінде жоталар түрінде жатқан Девон палеовулкандарының қалдықтары болып табылады. Белгіленген ерекшеліктер Атасу үлгісіндегі кен орындарын анықтауға перспективалы және Сарысу-Теңіз ДВПІ сегментінде кеңінен дамыған фамен-көміртекті грабен-синклиналдарды қосуға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің "Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау" кафедрасының отырыстарында және ғылыми-техникалық семинарларында, Өзбекстан Республикасы, Науаи қ., Науаи қаласындағы "Тіршілік қауіпсіздігі" кафедрасында, техникалық кеңесте және "Geotek" ЖШС және "Жәйрем КБК" АҚ-да баяндалды. Диссертация тақырыбы бойынша жарияланымдар: 11 ғылыми еңбекте, оның 3-і ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда, 5-і қазақстандық және шетелдік халықаралық конференциялардың еңбектерінде және 3-і Scopus Web of Sciences базасына кіретін журналдарда жарияланған.

4.4 Әділжан Бекежанұлы Қыдырашовтың "Тау-кен қазбалы қазынасы алу жұмыстарының әсері аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық моделі көмегімен негіздеу" тақырыбындағы диссертациялық жұмысы, кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылды 6D070700 – "Тау-кен ісі". Диссертациялық жұмыс Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің "Пайдалы қазбалар кенорындарын игеру" кафедрасында орындалды.

Отандық ғылым кеңесшісі: Бақтыбаев Нұрбол Бақтыбайұлы - техника ғылымдарының кандидаты, "MINING RESEARCH GROUP" ЖШС директоры, Қарағанды.

Шетел ғылым кеңесшісі: Тәжібаев Данияр Көшбақалиұлы - Қырғызстан, Бішкек қаласы, зертхана меңгерушісі, техника ғылымдарының кандидаты, Қырғызстан ҰҒА Геомеханика және жер қойнауын игеру институты.

Ресми рецензенттер:

1. Нұршайықова Гүлнұр Тілеубергенқызы- техника ғылымдарының кандидаты, доцент, «Д.Серікбаев атындағы Жер және қоршаған орта туралы ғылымдар мектебі» КеАҚ, Өскемен қ.

2. Орынғожин Ерназ Советұлы- техника ғылымдарының докторы, ГНС, меңгерушісі. лаб. "Жер қойнауын дамытудың арнайы әдістері". ҚР ҰИА академигі. Д.А. Қонаев атындағы Тау-кен институты.

Жұмыс тақырыбын талдау. Кыдрашов Адилжан Бекежановичтің диссертациялық жұмысы Тау-кен қазбаларын қазып алу жұмыстарының әсер ететін аймақтарда бекіту параметрлерін геомеханикалық модель көмегімен негіздеу мәселесіне арналған. Қарағанды бассейнінің шахталарында әзірленіп жатқан қазбаларды бекітудің күрделене түсуімен сипатталады және тазарту жұмыстарының әсер ету аймағының ұлғаюымен қатар қазба контурының маңындағы кернеулі-деформациялық күйін ескеріп геомеханикалық моделдеу арқылы негізделді. Қазіргі уақытта игерілетін көмір қабаттарының тереңдеуіне байланысты бұрынғы есептеу әдістемелерінің сәйкес келмеуіне байланысты, сондықтан шартты модель арқылы заңдылық алынды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді. Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдана отырып деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып алынды: тау жыныстарындағы геомеханикалық процестерді соңғы элементтер әдісімен сандық модельдеу RS2 және Fidesys бағдарламалық жасақтамасының көмегімен жүзеге асырылды.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Автор әзірлеген кеңістіктің әсерін ескере отырып, бекіту параметрлерін анықтау әдістемесі "Разработка алгоритма и программного обеспечения для трехмерного моделирования участка шахты Казахстанская" тақырыбында ҒЗТКЖ орындау кезінде іске асырылды.

Жұмыстың негізгі ережелері баяндалды және мақұлданды: "Ғылым, білім және өндіріс интеграциясы-Ұлт жоспарын іске асыру негізі" Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияларында (Сағынов оқулары №10), ҚарМТУ (Қарағанды, 2018); " MRG " ЖШС ғылыми-техникалық кеңесінің отырысында (енгізу актісі №01-11 / 50 15.05.2022).

Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы куәлік алынды (17.04.2022 ж. №25242). Академик Үсенғазы Асаналиев атындағы Қырғыз мемлекеттік Геология, тау-кен университет және табиғи ресурстарды игеру университетінде шетелдік ғылыми тағылымдамадан өтті, Бішкек қ., 14-25 ақпан 2021 ж.)

4.5 Мусин Айбек Абдукалыковичтің "Геомеханическое обоснование параметров ведения горных работ для управления разубоживанием руды при отработке маломощных залежей " тақырыбындағы диссертациялық жұмысы 6D070700 - "Тау-кен ісі" кадрларын даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылды. Диссертациялық жұмыс Қарағанды техникалық университетінің "пайдалы қазбалар кен орындарын игеру" кафедрасында 6D070700 – "Тау-кен ісі" мамандығы бойынша орындалды.

Отандық ғылым кеңесшісі: Имашев Асқар Жанболатұлы - PhD докторы, "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ "Пайдалы қазбалар кенорындарын игеру" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Қарағанды қ.

Шетел ғылыми кеңесшісі: Сидоров Дмитрий Владимирович-"Полигор" ЖШҚ ғылыми-зерттеу компаниясының профессоры, Санкт-Петербург қ., Ресей.

Ресми рецензенттер:

1. Нұршайықова Гүлнұр Тілеубергенқызы - техника ғылымдарының кандидаты, доцент «Серікбаев атындағы Жер және қоршаған орта туралы ғылымдар мектебі» КеАҚ, Өскемен қ.

2. Ахметқанов Далелхан Қайратұлы- техника ғылымдарының кандидаты, "Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ" "Тау-кен ісі" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Satbayev University, Алматы қ.

Жұмыс тақырыбын талдау. Мусин Айбек Абдукалыковичтің диссертациялық жұмысы едендік құлау жүйесімен қуаты аз кен денелерін өңдеу кезінде кенді ыдыратуды зерттеуге арналған. Онда: тау жыныстары массивінің құрылымдық, беріктік және деформациялық қасиеттерін кешенді зерттеу нәтижелері, бұрғылау-жару жұмыстарының контурдан тыс массивтің бұзылуына әсері, камералар мен целиктердің оңтайлы параметрлерін негіздеу, рудаға жақын жыныстарды бекітпемен қолдау; жасалған технологиялық әзірлемелерді іске асыру және тәжірибелік – өнеркәсіптік сынау нәтижелері.

Тау-кен жұмыстарын жүргізу параметрлерін негіздеудегі негізгі проблемалардың бірі геомеханикалық процестердің жеткіліксіз зерттелуі болып табылады. Диссертациялық жұмыста массивте жұмыс істейтін геомеханикалық процестерді зерттеуге баса назар аударылады, бұл қуаты аз кен денелерін өңдеу кезінде тау-кен жұмыстарын жүргізудің оңтайлы параметрлерін негіздеудің маңызды факторы болып табылады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Автор массивтің тұрақтылығы мен кен денесінің қуатының рейтингіне байланысты жарылғыш Ұңғымаларды бұрғылаудың оңтайлы схемаларын таңдау бойынша ұсыныстар әзірледі және зерттеу жүргізген нәтижелердің экономикалық тиімділігі негізделген.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Докторлық диссертациялардың негізгі ережелері халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар мен форумдарда баяндалды және талқыланды: "International University Science Forum. Practice, science and education" (Торонто, 2020); "Ғылым, білім және өндіріс интеграциясы – Ұлт жоспарын іске асырудың негізі" (Сағынов оқулары №11) (Қарағанды 2019).

Жұмыс нәтижелері 12 баспа жұмыстарында көрсетілген, оның ішінде 4 мақала Scopus базасына кіретін журналда жарияланған, 4 мақала КОКСОН ұсынған басылымдар тізбесіне кіретін журналдарда жарияланған, 3 баяндама тезисі және 1 авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтер енгізу туралы куәлік.

Ғылыми-қолданбалы жұмыс геотехникалық шешімдер кешені негізінде тау-кен жұмыстарын жүргізудің ұтымды параметрлерін анықтауға мүмкіндік беретін негізделген және тәжірибеде іске асырылған әдіс болып табылады, ол кенді түпкілікті шығарумен қабат асты құлау жүйесімен қуаты аз кен орындарын өңдеу кезінде кенді ыдыратуды азайтуға бағытталған.

4.6 Матаев Азамат Қалижановичтың диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Хромтау кенорнының тұрақты емес массиві жағдайында дайындық қазбаларын бекіту технологиясын таңдау және негіздеу». Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ 6D070700 – «Тау-кен ісі» мамандығы бойынша PhD философия докторы ғылыми дәрежесін алу үшін. Диссертациялық жұмыс «Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасында 6D070700 – «Тау-кен ісі» мамандығы бойынша орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Арыстан Ибатолла Дайырұлы – «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасы, техника ғылымдарының кандидаты, профессор;

Шетелдік ғылыми кеңесші: Немова Наталья Анатольевна – «Ресей Ғылым академиясының Сібір бөлімінің Тау-кен ісі институты», техника ғылымдарының кандидаты, аға ғылыми қызметкер, Ресей Федерациясы, Новосібір қаласы.

Ресми рецензенттер:

1. Габайдуллин Равкат Ибрагимович - техника ғылымдарының кандидаты, «Геомарк» ҒЗО ЖШС директорының орынбасары;

2. Ходжаев Рустам Ривкатович - техника ғылымдарының докторы, «Геомарк» ҒЗО ЖШС директоры.

Жұмыс тақырыбын талдау. Диссертациялық жұмыс комбинациялық бекіту технологиясын қолдана отырып, дайындық кен қазбаларын бекітуді қамтамасыз ету мәселесіне арналады. Диссертациялық жұмыста қарастырылған мәселелер Хромтау шахталарының терең қабаттарында кен алу кезінде қазбалар тұрақтылығына байланысты туындайтын іс-шаралардың тиімділігін арттыруға бағытталған.

Дайындық қазбаларының бекіту технологиясы бүкіл әлемде кеңінен қолданыла бастады. Хромтау кенорындарында пайдалану тәжірибесінде дайындық қазбаларының деформациясына әкелетін жыныс контурының жылжуы, қазба төбесі мен бүйірінің опырылысы секілді бірқатар елеулі кемшіліктер анықталды.

Хромтау кен орындарында пайдалы қазбаларды жерасты тәсілімен қазып-өндіру еңбек ресурстары мен капиталдық шығындардың басым мөлшерін қажет ететін процестердің қатарына жатады. Шахта және жерасты ғимараттары құрылысы мен көлемінің өсуі, оларды жүзеге асырудың техникалық деңгейін, жұмыс сапасын, еңбек өнімділігін арттыруды, сайып келгенде қаржы мөлшерін үнемдеп, құрылыс салу мерзімін қысқартуды қажет етеді. Қарастырылып отырған кенорындарының басты ерекшелігіне қазымның терең қабаттарға ауысқан сайын күрделі тұрақсыз массив жағдайына ұшырауы. Бұл жағдайда кен қазбаларын өтуге сабақтаса жүргізілетін бекіту жұмыстары қоршаған орта өзгерістеріне сәйкестендіріле атқарылуға тиісті. Осы тұрғыдан қарағанда, қойылатын мақсаттардың оңтайлы шешімін табу - қазбалар тұрақтылығын бекітпелер түрі мен параметрлерін геомеханикалық тұрғыдан терең зерттеулер арқылы негіздеуге байланысты қажет етеді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация «Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану» басымдығы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Жұмыстың негізгі ережелері «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру кафедрасы» ғылыми-техникалық кеңесінде баяндалды және мақұлданды.

Жұмыстың негізгі қағидалары 11 баспа жұмысында көрсетілген, оның ішінде Scopus базасына кіретін журналда жарияланған 6 мақала, Қазақстан Республикасы Білім және

ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінде ұсынған басылымдар тізбесіне кіретін журналдарда жарияланған 3 мақала, халықаралық конференцияда 2 тезисі және авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы 1 куәлік.

4.7 Хусан Болатханның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Құсмұрын карьері жағдайларының тұрақтылығына бұрғылау-жару жұмыстарының әсерін зерттеу», 6D070700 – «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Таханов Даулет Куатович т.ғ.к, ЖШС «Mining Research Group», аға ғылыми қызметкер;

Шетелдік ғылыми кеңесші: Абдибаитов Шарабидин Аширалиевич – т.ғ.к., У. Асаналиев атындағы Қырғыз мемлекеттік геология, тау-кен ісі және табиғи ресурстарды игеру университетінің «Пайдалы кенорындарын жерасты қазу» кафедрасының доценті, г.Бишкек, Кыргызская Республика.

Ресми рецензенттер:

1. Габайдуллин Р.И. – техника ғылымдарының кандидаты, ЖШС «ГЗО» «Геомарк» ғылыми жұмыстар бойынша директордың орынбасары.

2. Абдугалиева Г.Ю - техника ғылымдарының докторы, «Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ» КеАҚ, жер туралы ғылымдар мектебінің профессоры.

Жұмыс тақырыбын талдау. Хусан Болатханның диссертациялық жұмысы өзекті мәселеге - бұрғылау-жару жұмыстарының әсерінен карьердің жағдайларының тұрақтылығын қамтамасыз етуге арналған. Пайдалы қазбалар кен орындарын ашық игерудің әртүрлі кезеңдерінде бұрғылау-жару жұмыстарын қолдану үздіксіз орта механикасының негізгі ережелері негізінде тұрақтылық критерийлерін қалыптастырудың теориялық тәсілдерінің дәлдігіне айтарлықтай әсер етеді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Зерттеу нәтижесінде автор алғаш рет зерттеу жүргізуге эксперименттік-теориялық тәсілді қолданды, атап айтқанда: жарылыстың тау жыныстарының массивіне сейсмикалық әсерін анықтау үшін аспаптық өлшеу әдісімен бірге тау жыныстарының массивіне соққы толқынының сейсмикалық әсерін аналитикалық есептеу. Аспаптық өлшеу әдісімен жарылыстың тау жыныстарының массивіне сейсмикалық әсерін анықтау үшін аспаптық массивке жарылыстың әсер ету дәрежесі анықталды, бұл кенжарды бұрғылау сапасы бойынша рұқсат етілген ауытқулардың пайызын анықтау негізінде жүргізілген жарылыстың сапасын бағалау әдісін әзірлеуге мүмкіндік берді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Жұмыстың практикалық маңыздылығы мансаптық кеңістіктегі сейсмикалық коэффициентті бөлу картасын құру, содан кейін мансаптық жағдайдың тұрақтылығын болжау және бағалау болып табылады. Карьердің тұрақты жағдайының ұзақ мерзімді орнықты жағдайын қамтамасыз ететін контурлық жарылысты жүргізу кезінде бұрғылау-жару жұмыстарын жүргізу технологиясы негізделген.

Бұрғылау-жару жұмыстарының карьер жағдауларының тұрақтылығына әсерін зерттеудің алынған нәтижелері бастапқы тау-кен геологиялық жағдайларына байланысты тау-кен жұмыстарының тиімділігі мен қауіпсіздігіне елеулі әсер етуі мүмкін жарылыс жұмыстарының сейсмикалық әсері сияқты факторды есепке алу қажеттігін көрсетеді. Зерттеу нәтижелері бойынша автор қабылдаған эксперименттік-теориялық тәсіл негізінде Құсмұрын карьер жағдайында бұрғылау-жару жұмыстарын жүргізу бойынша практикалық ұсыныстар алынды.

4.8 Кауметова Динара Суюндикованың диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Технология отработки первичных золотосодержащих руд месторождения Васильковское методом управляемых потоков при кучном выщелачивании», 6D070700 – «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Арыстан Ибатолла Дайырұлы – т.ғ.к., «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасының профессоры, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ.

Шетелдік ғылыми кеңесші: Соложенкин Петр Михайлович – т.ғ.д., Тәжікстан ҰҒА академигі, "табиғи және техногендік шикізаттан минералды компоненттерді кешенді алу мәселелері" бөлімінің бас ғылыми қызметкері, ИПКОН РАН, Мәскеу қ., Ресей Федерациясы.

Ресми рецензенттер:

1. Буктуков Николай Садвакасович – т.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі, профессор, Д. А. Қонаева атындағы Тау-кен институтының директоры.;

2. Юсупов Халидилла Абенович – т.ғ.д, Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінің "Тау-кен ісі" кафедрасының профессоры.

Жұмыс тақырыбын талдау. Қазақстан барланған алтын қоры бойынша әлемде тоғызыншы орында тұр. Өндіру бойынша республика жетекші жиырма елдің қатарына кіреді. Алтын өндірудің айтарлықтай өсу әлеуеті бар, қазіргі өндіріс көлемінде расталған қорлармен қамтамасыз ету шамамен 19 жылды құрайды (басқа мәліметтер бойынша, кеннің орташа мөлшері өте жоғары шөгінділерді, минералданған түзілімдерді және қайталама Кварциттерді қосу арқылы 80 жылға дейін).

Қазақстанның алтыны мен полиметалл кендерінің минералдық-шикізат базасының сарқылуына байланысты технологияны оңтайландыру және баланстан тыс және техногендік-трансформацияланған шикізатты әзірлеу қағидатты маңызға ие. Соңғы жылдары алтын өндіру саласында пайдалы компоненттердің бастапқы құрамы төмен шикізатты өңдеуге тарту бойынша жұмыстар жүргізілуде. Үйінділермен шаймалау кезінде басқарылатын ағындар әдісі құрамында құнды компоненті аз кендер мен концентраттарды өңдеу үшін ерекше сұранысқа ие және өңдеуге карьерлердің аршылған жыныстарын және байыту фабрикаларының, ескі үйінділер мен қалдық қоймаларының үйінділерін тартуға мүмкіндік береді. Бағалы металдарды өндіру әдісі ретінде үймелі шаймалау әдісінің технологиясы белгілі бір артықшылықтарға ие, бұл зауыт құрылысына күрделі шығындарды азайту, қарапайым және қысқа технологиялық цикл, байыту, балқыту, кен өндірісінде ұсақ ұнтақтау сияқты энергияны көп қажет ететін операциялардың болмауы. Осы технологияны қолдана отырып, маусымдық және климаттық ерекшеліктерді ескере отырып, технологиялық схемаларды оңтайландырумен шағын кен орындарын пайдалануға болады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи

ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Докторлық диссертациялардың негізгі ережелері Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің " Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру" кафедрасының отырыстары мен ғылыми-техникалық семинарларында, халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар мен симпозиумдарда баяндалды және талқыланды: "Индустрия 4.0 жағдайында минералдық және техногендік шикізатты ұтымды пайдалану" (Алматы, 2019); "Ғылым және бизнес: өндіріске инновация "(Көкшетау, 2022); V Халықаралық Симпозиум "Геологияның іргелі мәселелері, сирек кездесетін, сирек кездесетін, асыл металдарды өндіру, бөлу және олардың негізінде заманауи материалдар жасау" (Алматы, 2022); "Жоғары технологиялар саласындағы ғылыми бәсекелестікті дамыту мәселелері" (РФ Таганрог, 2022).

Диссертация тақырыбы бойынша жарияланымдар: ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда 1(бір) мақала, қазақстандық және шетелдік халықаралық конференциялардың еңбектерінде 3 (үш) мақала және Scopus Web of Sciences базасына кіретін журналдарда 3 (үш) мақала жарияланды.

4.9 Асқарова Назым Сражадинқызының диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Болжамдық критерийлерді тандау үшін Атасу типіндегі полиметалл кендерінің генетикалық сипаттамаларын талдау», 6D070600 – «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасында қазақ тілінде орындалды.

Отандық ғылыми кеңесшілер:

1. Серых Вячеслав Иванович – геология-минералогия ғылымдарының докторы, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасының доценті, Қарағанды қ;
2. Портнов Василий Сергеевич – техника ғылымдарының докторы, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасының профессоры, Қарағанды қ.;
3. Копобаева Айман Ныгметовна – PhD, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасының доценті міндетін атқарушы, Қарағанды қ.;

Шетелдік ғылыми кеңесші:

1. Дьяконов Виктор Васильевич – геология-минералогия ғылымдарының докторы, «Серго Оржожинидзе атындағы Ресей геологиялық-барлау университеті» «Жалпы геология және геологиялық карталау» кафедрасының профессоры (Ресей Федерациясы, Мәскеу).

Ресми рецензенттер:

1. Матайбаева Индира Едылевна – доктор PhD, и. о. асс. профессора кафедры «Школа наук о Земле» Восточно-Казахстанский технический университет им. Д. Серикбаева (г.Усть-Каменогорск);
2. Бекботаева Алма Анарбековна – доктор PhD, қауымдастырылған профессор, "Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ" КеАҚ "Пайдалы қазбалар кенорындарын геологиялық түсіру, іздеу және барлау" кафедрасының меңгерушісі. " (Алматы қ.).

Жұмыс тақырыбын талдау. Асқарова Назым Сражадинқызының диссертациялық жұмысы Атасу кенді алаңының геологиясы мен кенжаралуы ерекшеліктерін айқындау нәтижесінде Атасу типті кен орындарын іздеу және бағалауға қажетті болжамдық критерийлерді жасақтау жұмыстарына арналған. Полиметалл саласының дамуы жағдайында кенгенезді зерттеу, әсіресе Атасу типті кен орындарын іздеу және барлау кезінде пайдалануға мүмкіндік беретін полиметалл кенденудің негізделген болжамды критерийлерін

әзірлеуге бағытталған зерттеулер өте өзекті болып отыр. Еліміздің қорғасын-мырыш өнеркәсібінің минералды-шикізат базасын нығайту үшін қажетті болатын полиметаллды кен орындарын іздеу мен болжаудың ғылыми-әдістемелік негіздерін толықтыру мен жетілдіру ғылыми зерттеудің өзектілігін айқындайды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және полиметалл кендерінің құрылысы, пайда болу жағдайлары туралы геологиялық ақпаратты өңдеу, түсіндіру әдістемесін; нәтижелерді статистикалық өңдеу және корреляциялық талдауды пайдалана отырып алынды.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері: «Сағынов оқулары» Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларында баяндалды (Қарағанды 2019, 2020, 2021 жылдар).

2019 жылдың 7 қарашасы мен 21 қарашасы аралығында С. Оржожинидзе атындағы Ресей мемлекеттік геологиялық барлау университетінде (Мәскеу) ғылыми тағылымдамадан өту кезінде, геология-минералогия ғылымдарының докторы, профессор Дьяконов Виктор Васильевичтің жетекшілігімен диссертация тақырыбы бойынша баяндама жасалды. Ғылыми тағылымдамадан сәтті өткені туралы сертификат алынды. Оқу кезеңінде «GEOTEK» ЖШС техникалық кеңесінде, ГжПҚКОБ кафедрасының ғылыми семинарларында баяндамалар жасалды.

Жұмыс нәтижелері «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КЕАҚ «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кафедрасында «ПҚК болжау және іздеу» пәні бойынша дәрістік және практикалық сабақтарды өткізу кезінде оқу процесіне енгізілді.

4.10 Кайназарова Айнаш Сабитовнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Кернеулі-деформациялы күйін массивінің контур маңы жыныстарын ескере отырып, тау-кен қазбаларын белсенді бекіту жүйелері мен құралдарын технологиясын игеру», 6D070700 – «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесшілер:

1. Абеуов Еркебулан Айтуганович – «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасы, т.ғ.к., доцент;

2. Демин Владимир Федорович - «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалалар кенорындарын өндіру» кафедрасы, т.ғ.д., профессор;

Шетелдік ғылыми кеңесші:

1. Алиев Самат Бикитаевич – РҒА, Жер қойнауын кешенді игеру мәселелері институтының аға ғылыми қызметкері, т.ғ.д., профессор, (Мәскеу қ., Ресей).

Ресми рецензенттер:

1. Кожантов Арыстан Узакбаевич – т.ғ.к., "Тау-кен ісі" кафедрасының аға оқытушысы, Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;

2. Елузах Мухтар – т.ғ.к., "Тау-кен ісі" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ.

Жұмыс тақырыбын талдау. Айнаш Сәбитқызы Қайназарованың диссертациялық жұмысы контур маңындағы жыныстар массивінің кернеулі-деформацияланған жай-күйін ескере отырып, тау-кен қазбаларын белсенді бекіту технологиясын, жүйелері мен құралдарын әзірлеуге арналған. Тау-кен массивін қазба айналасында берік бекітудің тиімділігін арттыру үшін оны нығайту үшін "іргелес тау жыныстары массиві-контурлық бекітпе" жүйесін модельдеу нәтижелері негізінде тау-кен қазбаларының айналасындағы белсенді қысым көріністері бар кернеулі және деформацияланған аймақтарға мақсатты геотехнологиялық әсер ету қажет.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Докторлық диссертацияның нәтижелері жоғары және тірек тау қысымы аймақтарында дайындық қазбаларын жүргізу кезінде анкерлік бекіту технологиясын қолдануға және көмір шахталарының тазарту кенжарларының түйісулерінде бұзылған тау алабын тұрақтандыру үшін шайырларды пайдалануға бағытталған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері баяндалды: "Сағынов оқулары" Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларында (Қарағанды 2019, 2020, 2021 жылдар).

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері 17 ғылыми еңбекте жарияланды, оның 3-і ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда, 3-і қазақстандық және шетелдік халықаралық конференциялардың еңбектерінде және Scopus және Clarivate Analytics базасына кіретін 3 мақала, 6 патент және 2 СИС.

2019 жылғы 16 желтоқсан мен 29 желтоқсан аралығында Ресей Федерациясы "РАНК" ҒЗО-МЖӨ ЖШҚ ғылыми тағылымдамадан өту кезінде техника ғылымдарының докторы, профессор Позолотин Александр Сергеевичтің жетекшілігімен диссертация тақырыбы бойынша баяндама жасалды. Ғылыми тағылымдамадан сәтті өткені туралы сертификат алынды.

Жұмыс нәтижелері "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ "Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру" кафедрасында 6B07202 мамандығы бойынша 7M07203 және "Жерасты тау-кен жұмыстарында кен орындарын ашу және дайындау" мамандығы бойынша "Тау-кен қазбаларын қолдау" пәні бойынша дәрістік және практикалық сабақтарды өткізу кезінде оқу процесіне енгізілді.

4.11 Асанова Жанар Мажитовнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Профильдерге металл жаймалы күшейткіш қолдану арқылы шахталық рамалық тіреудің жүк көтеру қабілеттілігін арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы 6D070700 – "Тау-кен ісі" кадрларын даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылды. Диссертациялық жұмыс Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетінің "Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру" кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Байкенжин Мурат Асылбекович – техника ғылымдарының кандидаты, "Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру" кафедрасының доценті, "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ, Қарағанды қ.

Шетелдік ғылыми кеңесші: Абдибаитов Шарабидин Аширалиевич – техника ғылымдарының кандидаты, "Академик У. Асаналиев атындағы Қырғыз мемлекеттік Геология, тау-кен университет және табиғи ресурстарды игеру университеті" доценті, Бішкек қ.

Ресми рецензенттер:

1. Токтаров Аян Аскарлович - - PhD, «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының ассоциирленген профессоры, «К.И.Сатпаев атындағы ҚазҰЗТУ»;
2. Елузах Мұхтар - техника ғылымдарының кандидаты, «Тау-кен ісі» кафедрасының профессоры, «К.И.Сатпаев атындағы ҚазҰЗТУ».

Жұмыс тақырыбын талдау. Диссертациялық жұмыс өзекті тақырыпқа - ең үлкен деформацияға ұшыраған тіреулердің учаскелерін күшейту арқылы оларды жөндеусіз ұстап тұруды қамтамасыз ету мақсатында тау-кен қазбаларының тіреу қабілетін арттыруға арналған. Диссертация қазіргі уақытта қолданылатын тіреулердің конструкцияларына талдау жасайды және құрылымдық кемшіліктерге, оларды өндірудің күрделілігіне, материалдың үлкен сыйымдылығына немесе орнатудың күрделілігіне байланысты оларды қолданудың тиімділігінің жеткіліксіздігін көрсетеді. Қолданылатын рамалық тіреулердің көп бөлігі жасалған арнайы ауыстырылатын прокат профилінің (ААП) стандартты мөлшерін ұлғайту арқылы тіреудің көтергіш қабілетін арттырудың ең көп қолданылатын жолы таусылды, өйткені бұл қазбалардың қималары мен бекітудің металл сыйымдылығының артуына әкеледі.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану"басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдана отырып деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып алынды: соңғы элементтер әдісімен рамалық тіреудің кернеулі-деформацияланған күйін сандық модельдеу Ansys бағдарламалық жасақтамасының көмегімен жүзеге асырылды.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Жұмыстың негізгі ережелері баяндалды және мақұлданды: "Ғылым, білім және өндіріс интеграциясы - Ұлт жоспарын іске асыру негізі" (№11 Сағынов оқулары); "ғылым, білім және өндіріс интеграциясы – Ұлт жоспарын іске асыру негізі" (№13 Сағынов оқулары), ҚарМТУ (Қарағанды, 2018)Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияларында; "Шекарасыз білім және ғылым "(№13, Пржемыль, 2018);" Шекарасыз білім және ғылым " (№19, Пржемыль, 2019); шахта отырысында.Т. Күзембаева АД "Арселор Миттал Теміртау" АҚ.

Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы куәлік алынды (29.03.2022 ж. №24740). Академик Ө. Асаналиев атындағы Қырғыз мемлекеттік Геология, тау-кен университетте және табиғи ресурстарды игеру университетінде шетелдік ғылыми тағылымдамадан өтті (Бішкек қ., 1 – 28 ақпан 2021 ж.).

4.12 Нокина Жаннель Нуртаевнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Қырғышты конвейердің бұрылыс торабының құрылымдық схемалары мен басқару жүйесін қолдану арқылы қатты пайдалы қазбаларды өндіру технологиясының параметрлерін зерттеу және негіздеу», 6D070700 – «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия

докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Бейсембаев Каким Манапович – т.ғ.д., "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ "Технологиялық жабдықтар, машина жасау және стандарттау" кафедрасының доценті.

Шетелдік ғылыми кеңесші: Juraj Janoško (Юрай Яночко) - PhD докторы, Кошице қаласының техникалық университетінің профессоры, Словакия.

Ресми рецензенттер:

1. Куттыбаев Айдар Ермеккалиевич – т.ғ.к., "Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті" КеАҚ "Тау-кен ісі" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Алматы қ.;

2. Нуршайыкова Гульнур Тлеубергенқызы - т.ғ.к., "Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті" КеАҚ "Геология және тау-кен ісі" кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Өскемен қ.

Жұмыс тақырыбын талдау. ҚР тау-кен саласы барлық жылдары ұйымдастырушылық және технологиялық проблемаларды шебер еңсерді. Қатты пайдалы қазбалар кен орындарының (көмір, калий тұздары, бағалы кендер) күрделі қиын өндірілетін учаскелерінде жатқан қорлар жалпы қорлардың кемінде 30% құрайды, ал баланстан тыс қорлар, мысалы, көмір 50%-дан асады, бірақ оларды игерудің тиімді технологиялары жоқ. Мұндай қорларды игеру үшін Ж.Н. Нокинаның диссертациялық жұмысында геологиялық бұзушылықтар кездескен кезде маневр жасауға қабілетті айналмалы қырғыш конвейерді қолдана отырып, камералық және қысқа лавалар негізінде қысқа ұңғылы қазудың технологиялық жүйелерін әзірледі.

Қарағанды көмір шахталарында кең таралған үздіксіз игеру жүйесі күрделі жатқан және алу қиын учаскелерде көмір өндіруді қамтамасыз етпейді. Айналмалы қырғыш конвейерлерді пайдалана отырып, қысқа ұңғылы жүйелерді жетілдіру көмірдің технологиялық ысыраптарын азайтуға және қазіргі уақытта жарамсыз деп есептен шығарылған қабаттардың учаскелерін өндеуге тартуға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өндеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Тақырып бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысу: № AP05134441 "Кенжар қазу жүйелері мен қисық сызықты қазбалар үшін топырақ жазықтығында жүк ағынын 90 градусқа дейін бұра отырып конвейердің айналмалы торабының жаңа конструкциясын әзірлеу, дайындау және сынау", ҚР БҒМ ғылыми зерттеулерін 2018-2020 жылдарға гранттық қаржыландыру (16.03.2018 ж. № 198-4). "Бұрыштық қырғыш конвейер" өнертабысына 12.02.2020 ж. № 034478 шетелдік Еуразиялық патент алынды.

Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдана отырып деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып алынды: тау жотасындағы геомеханикалық процестерді соңғы элементтер әдісімен сандық модельдеу Ansys және Adams бағдарламалық жасақтамасының көмегімен жүзеге асырылды.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Жұмыстың негізгі ережелері баяндалды және мақұлданды: "Perspektywi opracowania sa nauka i technikaми" халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларында (Пшемисль 2018,

Польша); Орал тау-кен өнеркәсібі онкүндігі шеңберінде өткізілген "В.Р. Кубачекті еске алу оқу" XVIII Халықаралық ғылыми-техникалық конференциясы (Екатеринбург, 2020); "Ғылым, білім және өндірісті интеграциялау - Ұлт жоспарын іске асыру негізі" (№14 Сағынов оқулары), "Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті" КеАҚ (Қарағанды, 2022).

Өнертабысқа 3 шетелдік Еуразиялық патент алынды. Академик У. Асаналиев атындағы Қырғыз мемлекеттік геология, тау-кен университеті және табиғи ресурстарды игеру университетінде шетелдік ғылыми тағылымдамадан өтті (Бішкек қ., Қырғызстан, 2021 жыл). Диссертацияда алынған ғылыми зерттеулердің нәтижелері ғылыми зерттеулердің нәтижелерін шахтаның өндірістік қызметіне енгізуде тіркелді. Т. Күзембаева "Арселор Миттал Теміртау" АҚ.

4.13 Айтпаева Арайлым Рымбековнаның диссертациялық жұмысының тақырыбы: «Геологиялық бұзылыстар аймағында тау-кен жұмыстарын өту кезінде лақтыруға қарсы шараларды әзірлеу», 6D070700 – «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ұсынылған. Диссертациялық жұмыс «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасында орындалды.

Отандық ғылыми кеңесші: Исабек Туяк Копейұлы – т.ғ.д., «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасының профессоры.

Хуанган Нурбол – PhD, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ, «Пайдалы қазбалар кенорындарын өндіру» кафедрасының аға оқытушысы.

Шетелдік ғылыми кеңесші: Воробьев Александр Егорович – т.ғ.д., Грозный мемлекеттік мұнай техникалық университетінің профессоры (Ресей, Грозный қ.).

Ресми рецензенттер:

1. Кайназаров Арман Серикович – т.ғ.к., «Тау-кен ісі» кафедрасының меңгерушісі, Академик Қ. Сәтбаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институты.

2. Габайдуллин Равгат Ибрагимович – т.ғ.к., «Геомарк» «ҒЗО» ЖШС ғылыми жұмыс жөніндегі директордың орынбасары.

Жұмыс тақырыбын талдау. Қарағанды бассейнінде көмір өндіру қазіргі уақытта тау-кен жұмыстарының қарқындылығымен, игеру тереңдігінің ұлғаюымен, тау-кен геологиялық жағдайларының күрделенуімен, жаңа технологиялық шешімдерді әзірлеумен және іске асырумен байланысты.

Қарағанды бассейнінде жоғары газды көмір қабаттарын игеру газдинамикалық құбылыстармен күрделене түсті. Қазіргі уақытта кеншілер үшін ең үлкен қауіп-олардың табиғаты мен болжау мүмкіндіктерінің жеткіліксіз зерттелуіне байланысты көмір мен газдың кенеттен шығарылуы. Шахтада жұмыс істейтін адамдарға шығарынды өнімдерімен зақым келтіру қаупі таза ауа ағынын аударып, учаскенің, қанаттың және бүкіл шахтаның тау-кен қазбаларын газдандыру мүмкіндігімен күшейеді.

Қарағанды бассейніндегі барлық кенеттен шығарындылар геологиялық бұзылу аймақтарында және бұзылған көмір аймақтарында орын алды. Бұл, ең алдымен, көмір мен газдың кенеттен шығарылуына бейім көмір қабаттары күрделі құрылымымен, қиын болжана-тын тектоникалық бұзылулары бар беріктігі төмен пакеттердің болуымен және олардың тұрақтылығын төмендететіндігімен түсіндіріледі. Тәжірибе көрсеткендей, тау-кен жұмыстарымен ауысатын геологиялық бұзылулардың шамамен 10% - ы ғана шығарындылар қаупі бар, бірақ сонымен бірге бұзушылықты алдын-ала болжау, геологиялық барлау жұмыстары сатысында, тек 15% - дан аспайды. Сондықтан тектоникалық бұзылған аймақтарды болжау проблемасы, әрине, шығарындылар қауіпті қабаттарды дамытатын шахталар үшін өзекті болып табылады.

Осыған байланысты геологиялық бұзылулары бар учаскелерде тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде газдинамикалық құбылыстарды болжау мен алдын алудың ғылыми негізделген іс-шараларын әзірлеу өзекті ғылыми-техникалық проблема болып табылады, оның шешімі таңдау қауіпті қабаттарда тау-кен жұмыстарын жүргізу кезінде қауіпсіздік деңгейін арттыруға бағытталған.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңның 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарымен және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы.

Диссертация "Су ресурстарын, геологияны, қайта өңдеуді, жаңа материалдар мен технологияларды, қауіпсіз бұйымдар мен конструкцияларды қоса алғанда, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану" басымдығы бойынша Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен басым бағыттарға сәйкес келеді.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке ену деңгейін талдау.

Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері баяндалды және мақұлданды: "Дамушы әлемдегі геология" халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында (ПГНИУ, Ресей, Пермь, 18-21 сәуір 2017 ж.); академик В.А. Обручевтің туғанына 155 жыл толуына, академик Усовтың туғанына 135 жыл толуына арналған Академик Усов М.А. атындағы халықаралық симпозиумда, Сібір тау-кен геологиялық мектебінің негізін қалаушылар және Сібірдегі тау-кен инженерлерінің алғашқы түлегінің 110 жылдығы, Ресей, Томск, 2018 ж.; "Ғылым, білім және өндіріс Инте-Грациясы-Ұлт жоспарын іске асырудың негізі" халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы (Сағынов оқулары № 10), 14-15 маусым 2018 ж.

5. Ресми рецензенттердің жұмысына талдау.

Философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін докторанттардың диссертациялық жұмыстарының рецензенттері болып диссертациялық Кеңес туралы Үлгілік ереженің талаптарына сәйкес адамдар тағайындалды. Диссертациялық кеңестің жұмысы туралы Үлгілік ереженің талаптарына сәйкес, әрбір рецензентке диссертациялық жұмысқа пікірдің мазмұны мен ресімделуі жөнінде жадынама жолданды. Барлық рецензенттер диссертациялық жұмыстарға өз пікірлерін Үлгі ереженің ұсынылған тармақтарына сәйкес белгіленген мерзімде ұсынды. Теріс пікірлер болған жоқ.

Рецензенттер: т.ғ.д. Буктуков Н.С., т.ғ.д. Юсупов Х.А., т.ғ.д. Ходжаев Р.Р., т.ғ.к. Габайдуллин Р.И., т.ғ.к. Тонких В.И., т.ғ.к. Кайназаров А.С., т.ғ.к. Кожантов А.У., т.ғ.к. Елузах М., т.ғ.к. Нуршайыкова Г.Т., т.ғ.к. Куттыбаев А.Е., т.ғ.к. Ахметканов Д.К., PhD докторы Матайбаева И.Е., PhD докторы Бекботаева А.А., PhD докторы Тохтаров А.А., PhD докторы Сатибекова С.Б. диссертациялық жұмыстарды бағалау кезінде өздерінің жоғары кәсібилігін көрсетті. Диссертациялық жұмыстарды рецензиялау сапасы жоғары. Жұмыстың өзектілігі, оның ғылыми жаңалығы, практикалық маңыздылығы және басқа да жағымды жақтары атап өтілді, сондай-ақ кемшіліктер мен ескертулер көрсетілді.

Рецензенттердің жұмысына ескертулер жоқ.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар.

1. ЖОО-да докторанттар мен ғылыми хатшылардың құжаттардың барлық түрлерін қалыптастыру бойынша консультацияларын көздейтін, сондай-ақ жаңа ДК ашу бойынша қолдау көрсететін «Докторантура» бөлімін құру ұсынылады.

2. ҚР БҒМ ғылым комитетінде ДК хатшылары мен докторанттардың кеңес алуы үшін Call Center құру.

3. Докторантураға байланысты емес мамандықтардан докторантураға қабылдауды шектеу ережелеріне өзгерістер енгізу, өйткені докторантурада оқу кезінде арнайы пәндерді меңгеру өте қиын, сондай-ақ бұл диссертациялық жұмыстардың сапасына әсер етеді.

7. Философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесін алуға арналған диссертациялардың кадрларды даярлау бағыты бөлінісіндегі саны

	6D070600-8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» кадрларды даярлау бағыты бойынша
1) қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	4
2) қараудан алынып тасталған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
3) рецензенттердің теріс пікірін алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
4) қорғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
5) пысықтауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
6) қайта қорғауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
	6D070700-8D07202 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыты бойынша
1) қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	9
2) қараудан алынып тасталған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	1
3) рецензенттердің теріс пікірін алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
4) қорғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
5) пысықтауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—
6) қайта қорғауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	—

Диссертациялық кеңестің төрағасы

т.ғ.д., профессор

(қолы, тегі және аты-жөнінің бірінші әріптері)

Исабек Т.К.

Диссертациялық кеңестің ғалым хатшысы

к.т.н., доцент

(қолы, тегі және аты-жөнінің бірінші әріптері)

Абеуов Е.А.

Мөр

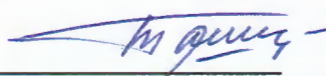
Мерзімі _____ 20 ____ года

**Қарағанды техникалық университеті жанындағы «Тау-кен ісі»
диссертациялық кеңесінде 6D070600 «Геология және кен орындарын барлау»,
6D070700 «Тау-кен ісі» кадрларды даярлау бағыттары бойынша қорғау бойынша
САНДЫҚ АҚПАРАТ**

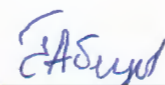
№	Диссертациялық кеңес, кадрларды даярлау бағыты	Барлығы қорғау	Оның ішінде грант бойынша	Оның ішінде 2021ж. шығару	Ағыл. тілінде қорғау .	Қаз. тілінде қорғау	Шетелдік азаматтар қорғау
1	ДК «Тау-кен ісі»	13	13	2	—	8	—
2	6D070600-8D07201 «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау»	4	4	2	—	1	—
3	6D070700-8D07202 «Тау-кен ісі»	9	9	—	—	7	—

Диссертациялық кеңестің төрағасы
т.ғ.д., профессор

(қолы, тегі және аты-жөнінің бірінші әріптері)

Исабек Т.К.

Диссертациялық кеңестің ғалым хатшысы
к.т.н., доцент

(қолы, тегі және аты-жөнінің бірінші әріптері)

Абеуов Е.А.

Мөр

Мерзімі « _____ 20 ____ года

